

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

Tekst jednolity*

KSI. 410.005.02.2022

Pan
Krzysztof Woś
Prezes
Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie w Warszawie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

* Uwzględniono zmiany wprowadzone uchwałą nr KPK-KPO.443.212.2022 Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 2 lutego 2023 r. oraz sprostowano w trybie art. 35c ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli oczywiste omyłki pisarskie w wystąpieniu pokontrolnym.

P/22/040 Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś – Prezes PGW WP od 31 sierpnia 2022 r. (od 17 sierpnia 2022 r. do 30 sierpnia 2022 r. pełnił obowiązki Prezesa PGW WP). Poprzednio, w okresie objętym kontrolą, funkcję kierownika jednostki kontrolowanej pełnił Przemysław Daca, Prezes PGW WP od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r. (akta kontroli str. 73, 74, 575)
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór nad gospodarowaniem jeziorami stanowiącymi wody publiczne
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli (NIK) Departament Środowiska
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Izabella Krawczyk – główny specjalista kp., upoważnienia do kontroli: nr KSI/43/2022 z 29 lipca 2022 r., nr KSI/45/2022 z 17 sierpnia 2022 r. oraz nr KSI/58/2022 z 30 września 2022 r.2. Hubert Komorowski – specjalista kp., upoważnienia do kontroli: nr KSI/37/2022 z 3 czerwca 2022 r. oraz nr KSI/57/2022 z 30 września 2022 r.3. Marlena Ziomacka – główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KSI/39/2022 z 27 czerwca 2022 r.4. Andrzej Szymczyk – specjalista kp., upoważnienia do kontroli: nr KSI/36/2022 z 3 czerwca 2022 r., nr KSI/52/2022 z 13 września 2022 r. oraz nr KSI/56/2022 z 30 września 2022 r. (akta kontroli str. 1-3C)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie nadzór prezesa PGW WP nad gospodarowaniem jeziorami stanowiącymi wody publiczne w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Prezes PGW WP nie posiadał pełnych informacji w zakresie ilości jezior w Polsce sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące, a także nie dysponował kompletną wiedzą w stosunku do ilu z nich PGW WP wykonywały uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa, mimo że zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne³ PGW WP wykonuje prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych, w tym śródlądowych wód płynących, stanowiących własność Skarbu Państwa. Nie posiadał także danych o wszystkich istniejących pomostach na jeziorach sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące, co skutkowało brakiem możliwości prowadzenia skutecznego nadzoru nad majątkiem Skarbu Państwa w zakresie ustalenia opłat z tytułu bezumownego korzystania z gruntów Skarbu Państwa pokrytych wodami.

Prezes PGW WP akceptował i przesyłał do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej⁴ plany kontroli gospodarowania wodami na lata 2020-2022, które nie zawierały kontroli planowych prowadzonych przez KZGW, mimo że obowiązek przeprowadzania takich kontroli przez pracowników KZGW wynika z art. 240 ust. 2 pkt 23 ustawy – Prawo wodne, a zgodnie z art. 11 tej ustawy kontrola gospodarowania wodami stanowi jeden z instrumentów zarządzania zasobami wodnymi. Akceptował także fakt, że pracownicy KZGW nie przeprowadzili w 2020 r. żadnej kontroli gospodarowania wodami, uczestnicząc jedynie w 2 kontrolach prowadzonych przez inną jednostkę organizacyjną PGW WP. Z kolei po przeprowadzeniu w tym samym roku kontroli wewnętrznej w zakresie weryfikacji poprawności i terminowości prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących budowy pomostów na obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gdańsku, prezes PGW WP nie wydał (do czasu kontroli NIK) zaleceń lub wytycznych dotyczących prawidłowego dokumentowania przeprowadzanych przez pracowników PGW WP wizji lokalnych pomostów na jeziorach dla wszystkich jednostek organizacyjnych PGW WP, mimo że nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono we wszystkich skontrolowanych jednostkach organizacyjnych PGW WP, co wskazywało na ich systemowy charakter. Nawet po wydaniu podległym mu pracownikom KZGW polecenia przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami w zakresie działań RZGW w Białymstoku prezes PGW WP nie wyegzekwował jego wykonania. Z kolei dopiero po 378 dniach od wejścia w życie 31 lipca 2020 r. rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 15 lipca 2020 r. w sprawie wykroczeń, za które pracownicy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wykonujący kontrolę gospodarowania wodami są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego, oraz warunków i sposobu

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, ze zm., dalej: „ustawa – Prawo wodne”.

⁴ Dalej: „Minister”. Działem administracji rządowej „Gospodarka wodna” kierowali, w okresie objętym kontrolą: od 9 stycznia 2018 r. do 5 października 2020 r. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 100); od 6 października 2020 r. do 12 listopada 2020 r. Minister Klimatu i Środowiska (na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz.U. poz. 1720); od 13 listopada 2020 r. do dnia zakończenia kontroli Minister Infrastruktury, na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. poz. 2006).

wydawania upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego⁵, przez PGW WP wprowadził do stosowania w jednostkach organizacyjnych PGW WP „Zasady postępowania dotyczących nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego”⁶ oraz wydał pierwsze upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego dla tych pracowników. Nie zapewnił jednak w przypadku pracowników 2 RZGW oraz KZGW (do czasu kontroli NIK) posiadania przez pracowników tych jednostek bloczków mandatowych, czego skutkiem był brak możliwości nakładania przez pracowników tych jednostek grzywien w drodze mandatu karnego, a tym samym niewykorzystanie uprawnienia wynikającego z art. 336 ust. 1 pkt 9 ustawy – Prawo wodne. Ponadto zgodnie z procedurami wprowadzonymi przez Prezesa PGW WP w zakresie zawierania umów na użytkowanie gruntów pokrytych wodami płynącymi w związku z użytkowaniem pomostu żądano od wnioskodawców obligatoryjnego przedłożenia dokumentów zawierających informacje, które powinny być w posiadaniu PGW WP lub były dostępne w rejestrach publicznych.

Negatywnej oceny ogólnej sposobu sprawowania przez prezesa PGW WP nadzoru nad gospodarowaniem jeziorami stanowiącymi wody publiczne nie zmienia fakt prawidłowego przypisania w KZGW jednostkom organizacyjnym oraz ich pracownikom kontrolowanych zadań.

III. Opis stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 1/2018 z 2 stycznia 2018 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego PGW WP prowadzenie i koordynowanie spraw związanych z gospodarowaniem wodami w KZGW było przypisane do zadań Wydziału Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa i Współpracy z Użytkownikami Wód oraz Wydziału Koordynacji Kontroli Gospodarowania Wodami, funkcjonujących w strukturze Departamentu Usług Wodnych (DUW) w Pionie Usług Wodnych. Na podstawie regulaminu organizacyjnego PGW WP, wprowadzonego zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 5/2019 z 26 marca 2019 r., kompetencje ww. wydziałów zostały połączone, a jednostką organizacyjną właściwą do prowadzenia i koordynacji spraw związanych z gospodarowaniem wodami został Wydział Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa i Kontroli Gospodarowania Wodami⁷. Zgodnie z zakresem zadań kierownik ww. Wydziału podlegał bezpośrednio pod zastępcę dyrektora DUW.

(akta kontroli str. 329-340)

Zakres działania Wydziału Gospodarowania Mieniem wskazany w regulaminie organizacyjnym PGW WP obejmował m.in.

- opracowanie wytycznych i procedur gospodarowania mieniem Skarbu Państwa administrowanym przez PGW WP;
- koordynację spraw z zakresu wykonywania przez PGW WP zadań związanych z reprezentacją Skarbu Państwa w stosunku do mienia związanego z gospodarką wodną;
- prowadzenie kontroli gospodarowania wodami;
- przygotowywanie zarządzeń pokontrolnych oraz podejmowanie innych działań związanych z kontrolą gospodarowania wodami, w tym przygotowywanie stosownych wniosków i pism kierowanych do innych organów;

⁵ Dz. U. 2020 r. poz. 1285.; dalej: „rozporządzenie w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego”.

⁶ Zarządzenie nr 49/2021 z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania dotyczących nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego”.

⁷ Dalej: „Wydział Gospodarowania Mieniem”. Od 1 kwietnia 2019 r.

- współpracę z innymi organami kontroli w zakresie kontroli gospodarowania wodami oraz koordynację w imieniu prezesa PGW WP kontroli prowadzonych przez RZGW;
- opiniowanie i przedkładanie prezesowi PGW WP planów kontroli przygotowanych przez RZGW, a także przygotowywanie do przedłożenia Ministrowi planów kontroli gospodarowania wodami wykonywanych przez PGW WP;
- przygotowanie informacji, opinii, udzielanie wyjaśnień oraz załatwienie skarg i wniosków w zakresie właściwości Wydziału;
- nadzór nad realizacją zadań jednostek organizacyjnych PGW WP wykonywanych w ramach procesów będących w kompetencji Wydziału.

Wydział Zgód Wodnoprawnych w DUW był właściwy m.in. w zakresie: prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach dotyczących zgód wodnoprawnych (w tym decyzji legalizujących pomosty), w których prezes PGW WP pełnił funkcję organu wyższego stopnia; kontroli terminowości załatwiania spraw dotyczących zgód wodnoprawnych oraz nadzoru nad realizacją zadań jednostek organizacyjnych PGW WP wykonywanych w ramach procesów będących w kompetencjach ww. wydziału.

(akta kontroli str. 329-340, 1692-1693)

Realizacja zadań związanych z gospodarowaniem wodami w KZGW była powierzona od 1 stycznia 2019 r. do 31 marca 2019 r. 7 pracownikom (3 pracownikom zatrudnionym w Wydziale Koordynacji Kontroli i Gospodarowania Wodami oraz 4 zatrudnionym w Wydziale Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa i Współpracy z Użytkownikami Wód). W Wydziale Gospodarowania Mieniem zadania te realizowało w okresie objętym kontrolą od 8 do 11 pracowników.

(akta kontroli str. 27-29, 1336-1337)

W Wydziale Gospodarowania Mieniem nie wyznaczono osób zajmujących się wyłącznie realizacją zadań dotyczących gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne. Spośród pracowników tego Wydziału, 5 osób w zakresie czynności miało wskazane (poza innymi czynnościami) prowadzenie kontroli gospodarowania wodami, a 4 z ww. 5 – współpracę z innymi organami kontroli w zakresie kontroli gospodarowania wodami oraz koordynację, w imieniu prezesa PGW WP, kontroli prowadzonych przez RZGW. W zakresie czynności 1 głównego specjalisty w Wydziale Gospodarowania Mieniem, jako główne zadanie wskazano: udział w prowadzeniu nadzoru nad realizacją zadań jednostek organizacyjnych PGW WP w zakresie gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz kontroli gospodarowania wodami i prowadzenie spraw związanych z wykonywaną przez PGW WP kontrolą gospodarowaniem wodami. Nadzór nad realizacją zadań jednostek organizacyjnych PGW WP wykonywanych w ramach procesów będących w kompetencji Wydziału Gospodarowania Mieniem sprawował jego kierownik.

Zadania przypisane pracownikom Wydziału Gospodarowania Mieniem były tożsame z zadaniami Wydziału wskazanymi w regulaminie organizacyjnym PGW WP.

(akta kontroli str. 27-29, 1336-1337, 1366-1368)

W trakcie kontroli NIK w KZGW nie posiadano pełnych informacji w zakresie ilości jezior w Polsce sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące, a także nie posiadano kompletnej wiedzy w stosunku do ilu z nich PGW WP wykonywały uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). W bazie danych prowadzonej przez DUW znajdowały się 2 702 jeziora (przeływowe), o łącznej powierzchni 238 872,91 ha, natomiast w Systemie Informacyjnym Gospodarowania Wodami (SIGW) znajdowało się 6 750 jezior (przeływowych) o łącznej powierzchni 271 268,63 ha⁸.

⁸ Stan na 6 września 2022 r.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 356 ust.2 pkt 6 lit. b ustawy – Prawo wodne, w PGW WP sporządzano i przedkładano do zatwierdzenia Ministrowi plany kontroli gospodarowania wodami wykonywanej przez PGW WP. Plany te na poszczególne lata okresu 2019-2022 przedłożono, odpowiednio: 28 stycznia 2019 r., 23 grudnia 2019 r., 16 grudnia 2020 r. i 15 listopada 2021 r. Zatwierdzone przez Ministra przedmiotowe plany zostały doręczone do PGW WP, odpowiednio: 1 marca 2019 r., 11 marca 2020 r., 18 lutego 2021 r. i 4 stycznia 2022 r.

Prezes PGW WP akceptował i przysyłał do zatwierdzenia Ministrowi plany kontroli gospodarowania wodami na lata 2020-2022, które nie zawierały kontroli planowych prowadzonych przez KZGW, mimo że obowiązek przeprowadzania takich kontroli przez pracowników KZGW wynika z art. 240 ust. 2 pkt 23 ustawy – Prawo wodne, a zgodnie z art. 11 tej ustawy kontrola gospodarowania wodami stanowi jeden z instrumentów zarządzania zasobami wodnymi (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Dyrektor DUW – odnośnie przekazania planu kontroli gospodarowania wodami na rok 2019, po rozpoczęciu roku, którego ten plan dotyczył – wyjaśnił m.in., że: „[...] był to *de facto* pierwszy rok funkcjonowania Wód Polskich (2018 r.), w którym komórki organizacyjne KZGW nie posiadały adekwatnej do potrzeb obsady kadrowej, co wpływało na realizację zadań.”.

Pismem z 2 września 2019 r. prezes PGW WP przedłożył Ministrowi zmiany do Planu kontroli gospodarowania wodami w 2019 r. (zmiany obejmowały: dodanie do planu 2 kontroli, przesunięcie 4 kontroli na kolejny rok oraz usunięcie 1 kontroli z planu na skutek wycofania wniosku - skargi osoby fizycznej). W odpowiedzi z 6 września 2019 r. Minister stwierdził brak konieczności zatwierdzania zmian planu w trybie art. 356 ust. 2 pkt 6 lit. b ustawy – Prawo wodne.

Plan kontroli gospodarowania wodami na rok 2019 r. został zatwierdzony przez Ministra bez uwag.

W piśmie z 23 stycznia 2019 r. Minister – w związku z przedłożonym planem kontroli gospodarowania wodami na rok 2020 – zwrócił się do prezesa PGW WP o wyjaśnienie kryteriów, jakimi kierowano się ustalając plan kontroli gospodarowania wodami, jak również o powody nieuwzględnienia w nim kontroli z 2019 r. (które miały być przesunięte na rok 2020) oraz kontroli gospodarowania wodami wykonywanych przez KZGW. Prezes PGW WP w piśmie z 24 lutego 2020 r. wyjaśnił, że kontrole, które miały być przesunięte na rok 2020, zostały już przeprowadzone w 2019 r. Jednocześnie poinformował podsekretarza stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (MGMiŻŚ) m.in., że: „[...] w 2020 r. KZGW nie wyznaczył odrębnie podmiotów do przeprowadzenia kontroli, niemniej pracownicy KZGW będą uczestniczyli w wybranych kontrolach prowadzonych przez RZGW, jak również w razie potrzeby będą przeprowadzać kontrole w trybie doraźnym. Przyczyną odstąpienia od wykonywania kontroli są kwestie organizacyjne.”.

Zatwierdzone przez Ministra plany kontroli gospodarowania wodami na poszczególne lata 2020-2022 nie zawierały kontroli przewidzianych do przeprowadzenia przez KZGW.

W piśmie z 8 stycznia 2021 r. zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej (DGWiŻŚ) w MGiMiŻŚ wniósł o dodanie do Planu kontroli gospodarowania wodami na rok 2021 – 2 kontroli (po weryfikacji ich celowości przez prezesa PGW WP) oraz o wyjaśnienie stosowania niejednorodnego opisu podmiotów kontrolowanych, tj.: część podmiotów opisano jako „osoby fizyczne prowadzące

działalność gospodarczą, a dla części wskazano nazwy działalności”. W odpowiedzi z 4 lutego 2021 r. dyrektor DUW wyjaśnił, że jedna z propozycji MGMIŻS dotyczy sprawy, której już „nadano bieg” w RZGW w Białymstoku, a druga została uwzględniona w kontrolach prowadzonych przez RZGW w Gdańsku. Odnośnie niejednorodnego nazewnictwa wyjaśniono, że wynika ono z ochrony danych osobowych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W wyniku tych wyjaśnień Minister zatwierdził plan kontroli gospodarowania wodami na rok 2021 bez zmian.

(akta kontroli str. 195-311)

Minister w okresie objętym kontrolą nie zlecał PGW WP wykonywania planowych, ani doraźnych, kontroli gospodarowania wodami dotyczących gospodarowania jeziorami stanowiącymi własność Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 195-311, 431, 530-534)

W poszczególnych latach 2019-2022⁹ PGW WP wykonało z zaplanowanej ilości kontroli gospodarowania wodami, odpowiednio: 187 z 250, 210 z 214, 177 z 191 oraz 102 z 178 kontroli. Poza kontrolami planowymi PGW WP wykonywało także kontrole gospodarowania wodami w trybie doraźnym. Liczba kontroli gospodarowania wodami w tych latach wyniosła ogółem, odpowiednio, 588, 472, 503 oraz 250 kontroli, z czego nielegalnych pomostów i grodzień dotyczyło, odpowiednio: 22, 25, 28 oraz 9¹⁰ wykonanych kontroli. W okresie objętym kontrolą nadzory wodne¹¹, które nie posiadały uprawnień do egzekwowania rozbiórki nielegalnych pomostów, w tym nakładania mandatów, przeprowadziły 2008 wizji terenowych pomostów i grodzień. W zakresie przesłanek przeprowadzania/zlecania wizji terenowych przez NW i zarządy zlewni¹² prezes PGW WP wyjaśnił m.in.: „Przeprowadzanie wizji terenowych przez NW i ZZ w latach 2019-2022, jak również zlecenie rzeczonym jednostkom organizacyjnym ich wykonania, ma na celu ustalenie aktualnego stanu faktycznego w oznaczonych lokalizacjach, i realizowane jest w szerokim zakresie działań, m.in. poprzez: weryfikowanie podejrzeń zachowania nieprawidłowości w sferze gospodarowania wodami, w zakresie lokalizacji urządzeń wodnych lub korzystania z wód, [...] sprawdzanie właściwego korzystania z gruntów i innego mienia Skarbu Państwa, w stosunku do których PGW WP wykonują prawa właścicielskie.”

(akta kontroli str. 31-32, 195-311, 366-382, 417-428, 482-490, 1617)

W okresie objętym kontrolą KZGW przeprowadziło 7 planowych kontroli gospodarowania wodami w 2019 r. oraz 1 kontrolę doraźną w 2021 r. Żadna z tych kontroli nie dotyczyła gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

W 2020 r. pracownicy KZGW nie przeprowadzili żadnej kontroli gospodarowania wodami, uczestnicząc jedynie w 2 kontrolach prowadzonych przez RZGW w Białymstoku, z czego 1 kontrola dotyczyła gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). Wszystkie kontrole dotyczące gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne prowadzone były przez RZGW.

(akta kontroli str. 41-44, 195-311, 472-474, 482-490)

Pismem z 25 czerwca 2020 r. prezes PGW WP – na podstawie § 2 ust. 5 regulaminu organizacyjnego PGW WP wydał zastępcy prezesa PGW WP ds. Usług Wodnych za pośrednictwem dyrektora DUW polecenie przeprowadzenia w trybie pilnym kontroli gospodarowania wodami w zakresie działań RZGW w Białymstoku. Polecenie to

⁹ Stan na 30 czerwca 2022 r.

¹⁰ Stan na 30 czerwca 2022 r.

¹¹ Dalej: „NW”.

¹² Dalej: „ZZ”.

zostało wydane na wniosek z 15 października 2019 r.¹³ dotyczący wszczęcia postępowania kontrolnego wobec RZGW w Białymstoku w zakresie grodzienia nieruchomości przyległych do Jeziora Świątajno¹⁴. Pismem z 1 lipca 2020 r. zastępca dyrektora DUW zmieniła ww. polecenie prezesa PGW WP, wydając polecenie przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami dyrektorowi RZGW w Białymstoku. Jednocześnie poinformowała, że kontrola odbędzie się przy współudziale przedstawicieli KZGW. Prezes PGW WP nie wyegzekwował od podległych mu pracowników wykonania wydanego im polecenia dotyczącego przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami w zakresie działań RZGW w Białymstoku (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 165-167, 585-586, 1405A-1415)

Kontrole w zakresie wykonywania urządzenia wodnego (pomostu) bez wymaganej zgody wodnoprawnej oraz nieprzestrzegania zakazu grodzienia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych (w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu) lub zakazywania/uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar przeprowadzane były przez RZGW. W 2019 r. przeprowadzono 22 takie kontrole, z czego 10 doraźnych. W 2020 r. przeprowadzono 25 takich kontroli, z czego 8 doraźnych, w tym 3 doraźne – skargowe, a dodatkowo 1 kontrola planowa wynikała ze złożonej skargi. W zakresie nielegalnych pomostów i grodzień w 2021 r. przeprowadzono 28 kontroli, w tym 21 doraźnych (8 doraźnych – skargowych). Do 30 czerwca 2022 r. wykonano w tym zakresie 1 kontrolę planową i 8 kontroli doraźnych, przy czym jedna kontrola planowa została podjęta na skutek złożonej skargi. W zakresie kontroli planowych w KZGW nie posiadano wiedzy, czy zostały one wpisane do planu w wyniku złożonej skargi lub wniosku. Główny specjalista w Wydziale Gospodarowania Mieniem sporządzający plany kontroli gospodarowania wodami wyjaśnił m.in., że: „plany częściowe przygotowują RZGW [...], jeżeli RZGW przedstawił, że jakieś zagadnienie w kontroli jest dla nich ważne, to my tego nie kwestionujemy. Od Prezesa dostajemy zalecenia, żeby w planach uwzględnić kontrolne zagadnienia. Są one zawarte w piśmie zalecającym przygotowanie planów częściowych.” W KZGW nie dokumentowano przebiegu opiniowania przez Wydział Gospodarowania Mieniem planów kontroli gospodarowania wodami za lata 2019-2022, przygotowanych przez RZGW i przedkładanych do akceptacji prezesowi PGW WP (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 366-382, 535-539)

W okresie objętym kontrolą Wydział Kontroli Wewnętrznej Departamentu Kontroli i Audytu Wewnętrznej w KZGW przeprowadził (od 12 października do 11 grudnia 2020 r.) kontrolę wewnętrzną w 4 nadzorach wodnych na obszarze działania RZGW w Gdańsku. Tematem kontroli planowej były „aspekty prawno-organizacyjne w zakresie weryfikacji poprawności i terminowości prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących budowy pomostów na obszarze działania RZGW w Gdańsku oraz jednostek działających na jego obszarze”. W trakcie kontroli ustalono m.in., „że zgłoszenia wodnoprawne są analizowane, ale nie są dokumentowane [...]”.

Prezes PGW WP, po przeprowadzeniu w 2020 r. kontroli wewnętrznej w zakresie weryfikacji poprawności i terminowości prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących budowy pomostów w NW w Braniewie, NW w Olsztynku, NW w Ornećcu i NW w Ostródzie, na obszarze działania RZGW w Gdańsku, nie wydał (do czasu kontroli NIK) zaleceń lub wytycznych dotyczących prawidłowego dokumentowania przeprowadzanych przez pracowników PGW WP wizji lokalnych pomostów na

¹³ Wniosek o wszczęcie postępowania kontrolnego wobec RZGW w Białymstoku złożony przez kancelarię radcy prawnego reprezentującego osobę fizyczną – właściciela działki, którego prawo do służebności gruntowej została naruszone samowolnym postawieniem ogrodzenia.

¹⁴ Nr ewidencyjny działki: 82/14 obręb Narty oraz nr ewid. 24/8, 24/7 i 24/3 obręb Warchały.

jeziorach dla wszystkich jednostek organizacyjnych PGW WP, mimo że nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono we wszystkich skontrolowanych jednostkach organizacyjnych PGW WP, co wskazywało na ich systemowy charakter (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Prezes PGW WP wyjaśnił, że 7 września 2022 r. pracownicy Departamentu Kontroli i Audytu Wewnętrznego przystąpili do kontroli doraźnej sprawdzającej w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 319-324, 499-501, 1301)

W ramach inicjowania, weryfikowania i egzekwowania w KZGW oraz w terenowych jednostkach organizacyjnych PGW WP zakazu grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych stanowiących jeziora, prezes PGW WP polecił w 2020 r. RZGW w Białymstoku przeprowadzenie 2 kontroli w tym zakresie, które przeprowadzono 15 lipca 2020 r. oraz 19 listopada 2020 r. Ponadto zarządzeniem nr 33/2022 Prezesa PGW WP z 3 czerwca 2022 r.¹⁵ powołano zespół do spraw wypracowania porozumienia w sprawie ochrony mazurskich jezior i rzek przed dewastacją, w skład którego weszli przedstawiciele PGW WP, wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska (wioś)¹⁶, Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, Państwowej Straży Rybackiej w Olsztynie, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie, Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Olsztynie, policji. W ramach porozumienia przyjęto załącznik nr 1 zawierający m.in.: propozycje zmian art. 232 ustawy – Prawo wodne określających, że w sprawach spornych związanych z grodzeniem nieruchomości przyległych do wód publicznych, ustalenia linii brzegu dokonuje się na koszt właściciela tej nieruchomości.

(akta kontroli str. 475-481a, 1184-1206, 1385-1388)

P.o. prezesa PGW WP wyjaśnił m.in., że: „[...] Ww. zadanie realizowane jest systemowo i adekwatnie do możliwości jednostek Wód Polskich. Niemniej jednak [...] Wydziały Kontroli Gospodarowania Wodami PGW WP nie posiadają wystarczającej liczby kadry, by bardziej skutecznie prowadzić działania kontrolne. Grodzenie nieruchomości jest szczególnie charakterystyczne dla obszaru pojezierza, w szczególności na terenie działania RZGW w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Poznaniu i przy obecnym poziomie zatrudnienia nie jest możliwe skuteczniejsze działanie w tym zakresie, gdyż jest on szeroki [...]”.

(akta kontroli str. 45-54)

Prezes PGW WP nie wydawał jednostkom organizacyjnym PGW WP wytycznych dotyczących współpracy z organami jednostek samorządu terytorialnego wydającymi decyzje, o których mowa w art. 233 ust. 2 ustawy – Prawo wodne.

Zastępca prezesa PGW WP ds. Usług Wodnych wyjaśnił, że: „PGW WP nie dysponują wiedzą o decyzjach wydanych na podstawie art. 233 ust. 2 ustawy – Prawo wodne.”.

Były prezes PGW WP zeznał, że „Na Mazurach zostały wypracowane takie wytyczne. Powstał zespół we współpracy z samorządem m.in. Mikołajek, strażą rybacką, wioś, wojewódzkim inspektoratem nadzoru budowlanego, regionalną dyrekcją ochrony środowiska, policją i jednostkami PGW WP, dotyczący współpracy w zakresie m.in. grodzeń. Działania wypracowane przez zespół miały zostać przeniesione na obszar całego kraju. Temat był bezpośrednio przeze mnie nadzorowany.”

(akta kontroli str. 4-5, 526-534, 1004-1011, 1184-1206, 1521)

¹⁵ W sprawie powołania zespołu do spraw wypracowania porozumienia w sprawie ochrony mazurskich jezior i rzek przed dewastacją.

¹⁶ Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

W okresie objętym kontrolą jednostki organizacyjne PGW WP dokonały 20 zgłoszeń nielegalnych urządzeń wodnych (pomostów) do powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego¹⁷, z czego: RZGW w Białymstoku złożyło 7 zgłoszeń, RZGW we Wrocławiu – 5 zgłoszeń, RZGW w Poznaniu – 4 zgłoszenia, RZGW w Gdańsku – 3 zgłoszenia oraz RZGW w Bydgoszczy – 1 zgłoszenie.

Dyrektor DUW wyjaśnił: „W przypadku zasadności zastosowania reakcji pokontrolnej w postaci wystąpienia do PINB w trybie art. 341 ust. 1 pkt 2 Prawa wodnego, przeprowadzający kontrolę gospodarowania wodami formułują wnioski o wszczęcie postępowania administracyjnego.”

(akta kontroli str. 12, 388-414, 531)

Nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego przez pracowników PGW WP wykonujących kontrolę gospodarowania wodami zostało uregulowane w lipcu 2020 r. rozporządzeniem w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Prezes PGW WP dopiero 13 sierpnia 2021 r. wprowadził „Zasady postępowania dotyczącego nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego”¹⁸ oraz wydał pierwsze upoważnienia, tj. po 378 dniach od wejścia w życie ww. rozporządzenia (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

W zarządzeniu wprowadzającym ww. zasady wskazano, że do nakładania grzywien uprawnieni są pracownicy PGW WP na podstawie upoważnienia prezesa PGW WP. Określono także wzór tego upoważnienia oraz sposób postępowania w przypadku stwierdzenia wykroczenia. W załączniku do ww. zarządzenia wskazano wysokość grzywny za wskazane naruszenia oraz wyciąg z przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia¹⁹. Według stanu na 24 sierpnia 2022 r. na podstawie ww. zarządzenia prezes PGW WP wydał upoważnienia dla 35 pracowników PGW WP, z których zatrudnionych pozostawały 32 osoby²⁰. Departament Prawny w KZGW nie otrzymał zwrotu 4 upoważnień od pracowników RZGW, którzy rozwiązali stosunek pracy z PGW WP, pomimo istnienia takiego obowiązku, zgodnie z informacją umieszczoną na wzorze upoważnienia wskazanego w załączniku do zarządzenia nr 49/2021.

Prezes PGW WP nie zapewnił skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej, w celu zapewnienia zwrotu do Departamentu Prawnego w KZGW upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego od pracowników RZGW, którzy zakończyli stosunek pracy w PGW WP (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Uprawnieni do nakładania grzywien pracownicy w KZGW – 3 osoby, w RZGW w Szczecinie – 1 osoba oraz w RZGW w Krakowie – 4 osoby nie zapotrzebowali/odebrali bloczków mandatowych z Izby Administracji Skarbowej²¹ w celu realizacji powyższego uprawnienia.

Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad jednostkami PGW WP – w przypadku ww. pracowników – nie zapewnił (do czasu kontroli NIK) posiadania przez nich bloczków mandatowych (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 75-76A, 168-181, 1523-1530, 1564, 1576)

¹⁷ 7 zgłoszeń w 2019 r., 1 w 2020 r., 6 w 2021 r. i 6 w 2022 r.

¹⁸ Zarządzenie nr 49/2021.

¹⁹ Dz. U. z 2022. Poz. 1124.

²⁰ Stan na 15 września 2022 r.

²¹ Stan na 10 października 2022 r.

W okresie objętym kontrolą pracownicy PGW WP nałożyli łącznie 3 grzywny²², łącznie na 1000 zł, jednak żadna z nich nie dotyczyła spraw związanych z gospodarowaniem jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

Kierownik Wydziału Gospodarowaniem Mieniem wyjaśnił m.in., że: „[...] wystawienie mandatu leży w gestii kontrolującego [...] wskazać należy, że jest to jedna z form reakcji kontrolnych określonych w art. 341 ustawy – Prawo wodne, jest to również relatywnie nowa forma reakcji niestosowana wcześniej przez Wody Polskie oraz RZGW.”.

Dyrektor DUW w sprawie przyczyn braku korzystania uprawnionych pracowników do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego za wykroczenia wskazane w art. 478 pkt 2 ustawy – Prawo wodne wyjaśnił: „Pracownicy Wód Polskich korzystają ze wszystkich uprawnień wskazanych w przepisie art. 341 ustawy – Prawo wodne, tj.: wydawania kontrolowanemu zarządzenia pokontrolnego, wystąpienia do właściwego organu z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego przewidzianego przepisami ustawy, wystąpienia do właściwego organu o dopuszczenie do udziału w toczącym się postępowaniu na prawach strony, nakładania grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w przepisach ustawy. Wszystkie te reakcje wskazane w przepisie są stosowane przez pracowników przeprowadzających kontrolę gospodarowania wodami.”.

Były prezes PGW WP, na pytanie w sprawie przyczyn nałożenia jedynie w 3 przypadkach grzywnien w drodze mandatu karnego przez pracowników PGW WP, biorąc pod uwagę fakt, że § 1 rozporządzenia w sprawie wykroczeń, obowiązuje od 31 lipca 2020 r., zeznał: „Samo przyjęcie rozporządzenia było wstępem do nakładania mandatów. Pracownicy musieli zostać przygotowani do nakładania mandatów oraz musiała zostać wdrożona procedura związana z umożliwieniem nakładania mandatów: zarejestrowanie w urzędzie skarbowym (prawdopodobnie w Opolu) działalności mandatowej oraz wydanie druków przez ww. urząd. Procedura związana z urzędem skarbowym była długotrwała. Byłem bardzo zainteresowany, aby nakładano mandaty za nielegalne grodzenie linii brzegowej na Mazurach. W związku z brakiem innych narzędzi chciałem, aby korzystać w tym przypadku z tego narzędzia. Dostałem listę do zatwierdzenia pracowników, którzy mieli wystawiać mandaty. Pracownicy Ci mieli krótki staż pracy w PGW WP. Miałem wątpliwości czy osoby z takim doświadczeniem mogą/powinny wystawiać mandaty. Z powyższego powodu początkowo nie chciałem zgodzić się na zatwierdzenie powyższej listy. Zadanie to powinny wykonywać pracownicy w RZGW, gdzie pracowników jest mało (2-3) osoby i ze względu na niskie wynagrodzenie następuje duża rotacja pracowników. W zeszłym roku udało się uzyskać dodatkowe środki na podwyżki dla pracowników, ale uważam, że te środki przyznane w limicie przez Ministra Finansów są niewystarczające. Pracowników, którzy byli wyznaczeni do nakładania mandatów należało przeszkolić. Nawiazaliśmy w tym celu współpracę z Policją i odbyły się w tym zakresie trzy szkolenia.”.

(akta kontroli str. 599-602, 1004-1011, 1392, 1395-1398)

Wpływające do KZGW skargi ewidencjonowane były w rejestrze skarg powszechnych, wniosków i petycji prowadzonym przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrzny²³, a następnie przekazywane do właściwej komórki lub jednostki organizacyjnej PGW WP. W okresie objętym kontrolą do KZGW wpłynęło 319 skarg, z czego: w 2019 r. – 93 skargi, w 2020 r. – 74 skargi, w 2021 r. – 129 skarg,

²² RZGW w Lublinie i RZGW w Rzeszowie; stan na 13 września 2022 r.

²³ Zgodnie z zarządzeniem nr 35/2019 Prezesa PGW WP z dnia 1 sierpnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg powszechnych, wniosków i petycji w PGW WP; dalej: „procedura przyjmowania skarg i wniosków”.

w 2022 r. (do 21 lipca) – 23 skargi. W okresie objętym kontrolą liczba skarg dotycząca gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne wyniosła 13, z czego 9²⁴ dotyczyło działania jednostek organizacyjnych PGW WP.

Z 13 skarg, które wpłynęły do KZGW, 6 przekazano do rozpatrzenia właściwym terenowo RZGW, 6 rozpatrzył Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego w KZGW oraz 1 DUW.

Z ww. 13 skarg:

- 9 skarg rozpatrzono w terminie wskazanym w § 5 ust. 11 procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg, tj. w terminie do 1 miesiąca od daty wpływu i poinformowano skarżącego o sposobie rozpatrzenia skargi;
- 2 skargi jako anonimowe nie wymagały odpowiedzi;
- wysłano 1 zawiadomienie o przedłużeniu terminu i skargę rozpatrzono we wskazanym w przedłużeniu terminie;
- 1 skarga nie została rozpatrzona w terminie 1 miesiąca z uwagi na to, że przekazano ją do RZGW w Gdańsku w terminie 18 dni od jej wpływu do KZGW, tj. z 11 dniową zwłoką, co było niezgodne z § 5 ust. 1 procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 86, 195, 312-317, 458-460, 458-498)

Zgodnie z § 5 ust. 15 ww. procedury, anonimowe skargi i wnioski są analizowane. W zależności od wyników analizy dyrektor departamentu właściwego do rozpatrzenia pisma (lub dyrektor jednostki organizacyjnej) może pozostawić taką skargę bez rozpoznania lub podjąć inne działania. W przypadku 3 anonimowych skarg prezes PGW WP wydał właściwym terenowo RZGW polecenia wszczęcia kontroli.

(akta kontroli str. 435-436)

Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. PGW WP złożyło 14 wniosków o wydanie decyzji ustalającej charakter wód, z czego 5 wniosków pozostało bez rozpoznania ze względu na braki formalne dokumentacji i nieuzupełnienie ich w terminie przez organ prowadzący postępowanie (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 1753-1772)

W latach 2019-2022 (do 30 czerwca) PGW WP corocznie, w terminie do 30 czerwca następnego roku, przekazywało do Ministra sprawozdania z działalności PGW WP za rok poprzedni.

Zastępca dyrektora DGWiŻŚ w ministerstwie obsługującym Ministra corocznie w latach 2019-2022, zwracał się pisemnie²⁵ do prezesa PGW WP o przygotowanie sprawozdania z działalności PGW WP, wskazując zakres informacji, termin przekazania²⁶ oraz układ sprawozdania w danym roku. Ponadto prosił o przekazanie rocznego sprawozdania z działalności PGW WP, rocznego sprawozdania finansowego PGW WP za dany rok, informacji w sprawie wyników kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w PGW WP w danym roku; informacji w sprawie przyjmowania i załatwiania skarg w PGW WP w danym roku.

(akta kontroli str. 1209-1238)

PGW WP w przedkładanych sprawozdaniach przekazywało informacje dotyczące m.in. oceny rocznej przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków oraz kontroli gospodarowania wodami, sposobu realizacji poleceń Ministra. W sprawozdaniach

²⁴ Trzy skargi w 2019 r., 2 w 2020 r. i 4 w 2021 r.

²⁵ Pisma: z 11 marca 2020 r. znak: DGWiŻS.WN.95.1.7.2020.KG; 19 kwietnia 2022 r. znak: DGWiŻŚ-6.75.27.2022.

²⁶ W badanym okresie w poszczególnych latach: 15 maja 2020 r.; 19 kwietnia 2021 r.; 6 maja 2022 r.

tych nie wyszczególniono informacji w zakresie wykonania zadań dotyczących gospodarowania jeziorami.

(akta kontroli str. 1209-1238)

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in., że: „[...] Zarówno materiał dotyczący kontroli gospodarowania wodami, jak i gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, obejmuje gospodarowanie jeziorami, bez wyodrębniania działań dla samych jezior. Taka formuła sprawozdania stosowana jest od 2018 roku i dotychczas nie zachodziła konieczność przygotowania sprawozdania w innej formie.”

(akta kontroli str.1250-1256)

Sprawozdanie z działalności PGW WP w 2021 r. prezes PGW WP przekazał 20 maja 2022 r. do Ministerstwa Infrastruktury (MI). Prezes PGW WP nie zapewnił przygotowania i przekazania sprawozdania z działalności PGW WP za 2021 r. zawierającego rzetelne dane, bez błędów i rozbieżności, a także początkowo nie spowodował pełnego odniesienia się PGW WP do uwag zgłoszonych przez dyrektora DGWiŻŚ w MI na etapie jego analizy (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 1257-1266)

Każdorazowo w sprawozdaniu z działalności PGW WP w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą PGW WP informowało o ilości i tematyce zapytań poselskich złożonych do PGW WP. W latach 2019-2021 jedno z takich zapytań dotyczyło pomostu na Jeziorze Mrowinko.

(akta kontroli str. 1209-1238)

Zapytanie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 14 marca 2019 r. dotyczyło podjęcia przez RZGW w Bydgoszczy działań odnośnie pomostu zlokalizowanego na Jeziorze Mrowinko, którego stan techniczny nie pozwalał na jego użytkowanie, a władze gminy nie mogły podjąć czynności remontowych.

Pracownicy NW w Strzelcach Krajeńskich, w trakcie wizji lokalnej ustalili, że właściciel działki nr 135/7 dokonał remontu starego, zniszczonego pomostu na Jeziorze Mrowinko. Właściciel oświadczył również, że przedmiotową działkę zakupił wraz z domem i zabudowaniami gospodarczymi od tj. Państwowego Gospodarstwa Rybackiego w Dobiegniewie oraz, że nie posiadał żadnych dokumentów dotyczących pomostu. Z przedmiotowej wizji lokalnej sporządzono notatkę oraz dokumentację fotograficzną pomostu.

Pismem z 18 kwietnia 2019 r. zastępca prezesa PGW WP poinformował Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, że została dokonana wizja lokalna, podczas której stwierdzono, że pomost na Jeziorze Mrowinko jest wyremontowany. Ponadto wskazał, że dyrektor „RZGW w Bydgoszczy wystąpił do Starosty Gorzowskiego o wygaszenie zarządu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa nad Jeziorem Mrowinko” oraz jednocześnie zwrócił się o przejście do zasobu gruntów pokrytych śródlądowymi wodami płynącymi ww. jeziora stanowiącego wodę płynącą.

(akta kontroli str. 1283-1297)

Dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. 10 października 2022 r. – po 3 latach i 6 miesiącach od przeprowadzonej ww. wizji lokalnej – RZGW w Bydgoszczy podjęło działania²⁷ w celu uzyskania od Starosty Gorzowskiego dokumentacji dotyczącej pomostu na Jeziorze Mrowinko (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 1667)

Działalność PGW WP w latach 2019-2022 została oceniona przez Ministra pozytywnie z zastrzeżeniami.

²⁷ Znak: BD.RUM.2313.17.2020.TK.

W ocenie działalności PGW WP za 2019 r., Minister wskazał, że PGW WP nie wyjaśniło przyczyn zmniejszenia liczby kontroli w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. z 3 200 kontroli do 588 kontroli.

P.o. prezesa PGW WP wyjaśnił: „W 2018 r. prowadzone były intensywne działania PGW WP mające na celu pozyskanie informacji o ilości pobieranych wód, aby możliwe było ustalenie wysokości opłaty za usługi wodne. Działania te zakwalifikowano, jako kontrolę gospodarowania wodami przeprowadzaną poza siedzibą przedsiębiorcy lub w sposób zdalny, zgodnie z przepisami art. 51 ustawy – Prawo przedsiębiorców (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 162) i dotyczyły wąskiego zakresu. Taki sposób prowadzenia kontroli spowodował tak wysoką liczbę kontroli ujętą w sprawozdaniu z działalności PGW WP w 2018 r. Kontrole te prowadzone były przez upoważnionych pracowników rzgw, jak również przez pracowników zarządów zlewni na polecenie Dyrektorów zarządów zlewni legitymujących się odpowiednimi pełnomocnictwami. W latach kolejnych kontrola gospodarowania wodami w zakresie określonym w art. 552 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo wodne prowadzona była również, niemniej na dużo mniejszą skalę, stąd też taka różnica (zmniejszenie) w liczbie kontroli w porównaniu do roku 2018.”.

(akta kontroli str. 1233-1238, 1257-1266)

W ocenie działalności PGW WP za 2020 r., Minister polecił prezesowi PGW WP uregulowanie stanu prawnego Jeziora Szczekawa oraz przedkładanie co kwartał sprawozdań z wykonania planu kontroli gospodarowania wodami w 2021 r. Powyższe sprawozdania PGW WP przekazywało w zakresie i terminie wskazanym przez Ministra.

W okresie objętym kontrolą harmonogram działań przewidzianych do realizacji w sprawie uregulowania stanu prawnego Jeziora Szczekawa był zmieniany czterokrotnie. W pierwszym harmonogramie PGW WP zobowiązało się do ustalenia stanu prawnego jeziora do 26 lutego 2021 r. Do zakończenia kontroli NIK, tj. do 21 października 2022 r., nie ustalono stanu prawnego ww. jeziora, ponieważ złożenie wniosku o wydanie decyzji stwierdzającej przejście do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa gruntu pokrytego śródlądowymi wodami płynącymi Jeziora Szczekawa uzależnione było od ustalenia linii brzegu Jeziora Szczekawa.

(akta kontroli str. 1239-1266)

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in., że: "Wniosek o ustalenie linii brzegu Jeziora Szczekawa zostanie złożony do końca I kwartału 2023 r. Wynika to z konieczności sporządzenia projektu rozgraniczenia gruntów pokrytych wodami od gruntów przyległych. Z uwagi na brak wolnych środków finansowych na realizację prac geodezyjnych w roku 2022 r., prace geodezyjne będą wykonywane przez pracowników RZGW w Poznaniu. [...] Na chwilę obecną, bez możliwości analizy dokumentacji zgromadzonej w Państwowym Zasobie Geodezyjnym i Kartograficznym nie jest możliwe precyzyjne określenie terminu zakończenia prac geodezyjnych. [...]”.

(akta kontroli str. 1257-1266)

W okresie objętym kontrolą prezes PGW WP zgłosił zastrzeżenia do 1 oceny rocznej działalności PGW WP, spośród 4 przekazanych przez Ministra. Pismem z 5 sierpnia 2022 r. prezes PGW WP złożył zastrzeżenia i uwagi do rocznej oceny działalności PGW WP za 2021 r. Wniesione zastrzeżenia przez PGW WP nie dotyczyły gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

(akta kontroli str. 1235-1238)

Umowy na użytkowanie gruntów pokrytych wodami płynącymi zawierane były na podstawie procedury gospodarowania mieniem Skarbu Państwa będącym we władaniu PGW WP RZGW, wprowadzonej zarządzeniami prezesa PGW WP²⁸. W § 2 procedury gospodarowania mieniem przywołano art. 261 ustawy – Prawo wodne oraz wskazano, że umowy zawierane były na podstawie udzielonego pełnomocnictwa prezesa PGW WP, przez dyrektorów RZGW. W procedurze gospodarowania mieniem określono również maksymalne terminy, na jakie mogą być zawierane przedmiotowe umowy oraz opłaty roczne naliczane według stawek wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie wysokości jednostkowych stawek opłaty rocznej za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami²⁹. Ponadto procedura gospodarowania mieniem zawierała m.in. wzór wniosku o zawarcie umowy na użytkowanie gruntów pokrytych wodami powierzchniowymi płynącymi oraz wykaz załączników niezbędnych do rozpatrzenia wniosku i zawarcia ww. umowy. Dodatkowo do wniosku należało dołączyć m.in.: oryginał aktualnego wypisu z rejestru gruntów (pomimo prowadzenia przez PGW WP bazy „GRUNTY”, która powinna wskazywać czy w stosunku do danej nieruchomości PGW WP wykonuje prawa właścicielskie), w każdym przypadku prawomocną zgodę wodnoprawną (pomimo, że po 1 stycznia 2018 r. to PGW WP wydawało zgody wodnoprawne oraz decyzje legalizujące pomosty) oraz aktualny wypis z właściwego rejestru podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, KRS (mimo, że były to informacje dostępne w rejestrach publicznie dostępnych), (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Dodatkowo od 1 stycznia 2021 r. procedura gospodarowania mieniem przewidywała obowiązek przekazywania przez dyrektorów RZGW raz na kwartał (do 10 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału), na adres e-mail, do sekretariatu DUW, rejestru umów zawartych na podstawie art. 261 ust. 1 pkt 1-9 ustawy – Prawo wodne. Powyższy obowiązek był realizowany przez dyrektorów wszystkich RZGW. Przed 2021 r. dyrektorzy RZGW byli zobowiązani do prowadzenia ww. rejestru, ale nie byli zobowiązani do jego przekazywania do DUW.

(akta kontroli str. 342-365, 793-997, 1545)

W latach 2019-2022³⁰ PGW WP zawarło 4 285 umów z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami płynącymi (jeziorami) w związku z naniesieniami (pomostami), łącznie na 5 273,7 tys. zł. Z tytułu ww. umów PGW WP uzyskało przychód w wysokości 4 813,5 tys. zł, natomiast należności z tytułu ww. opłat, za które nie wystawiono faktur w 2022 r., bądź okres płatności nie minął w 2022 r., wyniosły 384,5 tys. zł. Według danych przekazanych przez DUW, suma zaległości we wnoszeniu opłat z tytułu ww. umów przekazana do windykacji wyniosła 72,6 tys. zł.

Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań PGW WP nie zapewnił ustalenia w RZGW w Gdańsku, w latach 2019-2021, należności z tytułu 17 umów na użytkowanie gruntów pod wodami (jeziorami) w związku z istniejącymi pomostami³¹ łącznie na 3,4 tys. zł – poprzez wystawienie przez ww. RZGW wymaganych faktur (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

W zakresie powstałej rozbieżności w wys. 0,3 tys. zł (w RZGW w Poznaniu w wys. 282,94 zł oraz w RZGW w Gdańsku w wys. 52,32 zł), pomiędzy kwotą wynikającą z ww. umów, a kwotą wniesioną, zastępca prezesa PGW WP ds. Usług Wodnych w przypadku RZGW w Poznaniu wyjaśnił m.in.: „[...] nie udało się RZGW ustalić przyczyn rozbieżności, które być może wynikają z błędnie wprowadzanych danych do

²⁸ Nr 3/2019 z dnia 4 marca 2019 r., nr 87/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. oraz w sprawie zmiany ww. procedury 34/2022 z dnia 7 czerwca 2022 r.; dalej: „procedura gospodarowania mieniem”.

²⁹ Dz.U. 2017 poz. 2496.

³⁰ Stan na 20 czerwca 2022 r.

³¹ Stan na 10 października 2022 r.

zestawienia tabelarycznego. RZGW w Poznaniu prowadzi weryfikując dokumentację, i adekwatnie do ich ustaleń podejmie odpowiednie kroki, niemniej działanie to z uwagi na zakres materiałów do analizy wymaga czasu”, oraz: „[...] RZGW w Gdańsku poinformowało, że różnica pomiędzy sumą opłat wniesionych i zaległych oraz sumą opłat wynikających z umowy jest rezultatem uwzględniania przez niektóre Zarządy Zlewni na fakturach za użytkowanie opłaty za bezumowne korzystanie z gruntu sumarycznie wraz z opłatą za użytkowanie tego gruntu w danym roku. Dlatego przedstawione zestawienie w części dotyczącej sumy opłat wniesionych i zaległych może uwzględniać taki przepadek [...]”.

Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań PGW WP nie zapewnił prawidłowej formy dochodzenia należności przez RZGW w Lublinie z tytułu użytkowania w 2 przypadkach gruntów pokrytych wodami, co skutkowało wystawianiem faktur za użytkowanie gruntów pokrytych wodami pomimo braku podstawy do ich wystawienia (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

PGW WP w okresie objętym kontrolą prowadziło 618 spraw związanych z bezumownym korzystaniem z gruntów pokrytych wodami płynącymi w związku z naniesieniami (pomostami). Z tego tytułu PGW WP uzyskało przychód w wysokości 1 032,6 tys. zł, z kwoty naliczonej 1 036,5 tys. zł. W stosunku do 3,8 tys. zł wszczęto procedurę windykacji, natomiast w przypadku 0,1 tys. zł postępowania były w toku (wystawiono faktury lub okres płatności nie minął).

(akta kontroli str. 15B, 1017, 1018, 1523-1530, 1678)

W KZGW nie posiadano danych o wszystkich istniejących pomostach na jeziorach sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 532)

W SIGW znajdowały się 2 894 pomosty³². Powyższe dane różniły się o 1 391 pomostów, względem liczby pomostów ujętych w umowach na użytkowanie gruntów pokrytych wodami za lata 2019-2022.

(akta kontroli str. 15C, 24, 25)

PGW WP w okresie objętym kontrolą wydało 159 decyzji legalizujących pomosty, łącznie na 983,4 tys. zł³³. Opłata legalizacyjna została wniesiona w przypadku 157 ww. decyzji łącznie na 825,7 tys. zł, z czego w przypadku 3 prowadzono działania windykacyjne i egzekucyjne (w wyniku podjętych działań PGW WP uzyskało 18,2 tys. zł).

Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań PGW WP nie zapewnił prawidłowego obiegu dokumentów w jednostkach organizacyjnych PGW WP w odniesieniu do 2 decyzji legalizujących pomosty³⁴ na obszarze działania RZGW w Gdańsku, które nie zostały zaewidencjonowane w systemie finansowo-księgowym PGW WP, co skutkowało brakiem dochodzenia należności z tego tytułu (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 1553, 1708-1711, 1746, 1751, 1752)

Sprawy związane z windykacją i egzekucją należności dla całego PGW WP prowadził Wydział Windykacji w KZGW.

Nieuiszczone opłaty z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami płynącymi w związku z użytkowaniem pomostów oraz opłat z tytułu legalizacji pomostów, dochodzone były na podstawie Procedury dochodzenia, windykacji i egzekucji

³² Stan na 9 sierpnia 2022 r.

³³ Stan na dzień 12 października 2022 r.

³⁴ Stan na 17 października 2022 r.

należności w PGW WP wprowadzonej zarządzeniem Prezesa PGW WP³⁵. Z § 14 ww. procedury wynikał obowiązek prowadzenia rejestrów należności publicznoprawnych (zawierający ewidencję: upomnień, tytułów wykonawczych, umorzonych postępowań egzekucyjnych, zawieszonych postępowań windykacyjnych) oraz rejestr należności cywilnoprawnych (zawierający ewidencję: wezwań do zapłaty oraz prowadzonych spraw sądowych dotyczących windykacji należności KZGW).

(akta kontroli str. 603-792)

Prowadzone przez Wydział Windykacji rejestry i ewidencje zawierały informację w zakresie rodzaju urządzenia wodnego w stosunku do którego prowadzona była windykacja (np. pomost), jednak nie zawierały informacji o charakterze wód (rzeka, jezioro stojące itp.). Z powyższego powodu niemożliwe było ustalenie liczby spraw oraz kwoty dotyczącej dochodzenia należności związanych z zawartymi umowami w zakresie opłat z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami płynącymi (jeziorami) w związku z naniesieniami (pomostami).

W okresie objętym kontrolą w Wydziale Windykacji prowadzono 835 postępowań związanych z pomostami, a kwota główna zgłoszona do windykacji i egzekucji wynosiła 496,2 tys. zł. Skuteczną egzekucją (uzyskano całość kwoty) zakończyło się 666 postępowań. Z tytułu podjętych działań wyegzekwowano 300,7 tys. zł (egzekucja całkowita i częściowa). W przypadku postępowań, w których windykacja była nieskuteczna lub częściowo spłacono należność, Wydział Windykacji podejmował dalsze czynności, zgodnie z obowiązującą procedurę dochodzenia, windykacji i egzekucji należności w PGW WP.

Spośród 835 spraw przekazanych przez jednostki PGW WP do Wydziału Windykacji, 537 spraw zostało przekazanych po terminie 30 dni od upływu terminu zapłaty określonego w obowiązującej w PGW WP procedurze dochodzenia, windykacji i egzekucji należności.

Wniosek o ustanowienie skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej, w celu zapewnienia wzmocnienia kontroli i nadzoru nad działaniami z zakresu dochodzenia, windykacji i egzekucji należności NIK sformułowała po kontroli P/22/001 „Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie”.

W zakresie realizacji ww. wniosku p.o. prezesa PGW WP wyjaśnił m.in.: „[...] Zastępca Prezesa ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych przypomniała [wszystkim dyrektorom RZGW i ZZ oraz kierownikom NW – przypis kontrolera] pismem znak: KFW.3151.13.2022.PR/2, z dnia 12 maja 2022 r., o obligatoryjnym stosowaniu zawartych w Zarządzeniu Prezesa PGW WP nr 37/2021 z dnia 29 czerwca 2021 r., postanowień w sprawie stosowania *Procedury dochodzenia, windykacji i egzekucji należności w PGW WP*, [...]. Nadmieniam, że Wydział Windykacji i Egzekucji Należności w Departamencie Finansowo-Księgowym jest w trakcie procedowania zmian do ww. zarządzenia nakładających obowiązek na regionalne zarządy gospodarki wodnej oraz zarządy zlewni dokonywania comiesięcznego monitoringu należności przeterminowanych [...]”.

(akta kontroli str. 15C, 83, 188-193, 190-193, 1002A)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W KZGW nie posiadano w trakcie kontroli pełnych informacji w zakresie ilości jezior w Polsce sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące, a także nie posiadano kompletnej wiedzy w stosunku do ilu z nich PGW WP wykonywały

³⁵ Zarządzenie nr 24/2018 z dnia 24 czerwca 2018 r., 43/2019 z dnia 2 września 2019 r., 56/2020 z dnia 7 sierpnia 2020 r., zmiany ww. zarządzenia wprowadzonej zarządzeniem 3/2021 r. z dnia 14 stycznia 2021 r., 31/2021 z dnia 1 czerwca 2021 r., 37/2021 z dnia 29 czerwca 2021 r.

uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa, pomimo że zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo wodne PGW WP wykonuje prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych, w tym śródlądowych wód płynących, stanowiących własność Skarbu Państwa, a w myśl regulacji zawartej w art. 216 ust. 1 ustawy – Prawo wodne grunty pokryte śródlądowymi wodami płynącymi stanowią własność właściciela tych wód.

W bazie danych prowadzonej przez DUW znajdowały się 2 702 jeziora (przeływowe), o łącznej powierzchni 238 872,91 ha, natomiast w SIGW znajdowało się 6 750 jezior (przeływowych) o łącznej powierzchni 271 268,63 ha³⁶.

Brak rzetelnej wiedzy w zakresie jezior sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące skutkowało niemożnością sprawowania przez prezesa PGW WP skutecznego nadzoru nad majątkiem Skarbu Państwa.

Zgodnie z zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 87/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Procedury gospodarowania mieniem Skarbu Państwa będącym we władaniu PGW WP RZGW od 1 stycznia 2021 r.³⁷, w pkt I.4 – Audyt nieruchomości, określono zadania RZGW: „[...] w pierwszej kolejności podejmowane są działania mające na celu identyfikację nieruchomości gruntowych, które powinny znaleźć się we władaniu PGW WP. Po zidentyfikowaniu takiego składnika majątkowego należy wprowadzić go do bazy danych i podjąć adekwatne działania mające na celu uzyskanie praw właścicielskich lub ich potwierdzenie.”. Do zadań pionu usług wodnych, zgodnie z ww. pkt. należało prowadzenie ujednoczonej bazy danych dotyczących nieruchomości gruntowych, którymi władania lub powinno władać PGW WP (w tym przestrzennych). Baza danych powinna zawierać informację o reprezentacji (w trybie art. 258 lub 528 ustawy – Prawo wodne) oraz informację o wystąpieniu zmiany księgi wieczystej w ewidencji gruntów i budynków. Dyrektorzy RZGW zobowiązani byli do 10 dnia po zakończeniu kwartału przekazać ww. bazę danych do DUW.

(akta kontroli str. 63-69,793-996, 1139-1142)

W zakresie ww. rozbieżności prezes PGW WP wyjaśnił m.in.: „Na wstępie należy wyjaśnić, że dane z SIGW, tj. z opracowania „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10 000” (dalej: „MPHP 10k”) oraz bazy danych nieruchomości Skarbu Państwa reprezentowanego przez PGW WP „GRUNTY” różnią się zarówno pod względem celu, jak i sposobu prowadzenia - są to dwie odrębne bazy danych. Przygotowane na potrzeby kontroli zestawienie jezior z bazy „GRUNTY” powstało z przecięcia warstwy jeziora MPHP z warstwą z bazy „GRUNTY”, co pozwoliło na identyfikację jezior i podanie ich powierzchni. [...] Wskazane w pytaniu rozbieżności wynikają również z faktu, iż na potrzeby przygotowania odpowiedzi na pytania NIK przeprowadzono analizę danych MPHP 10k, generując zestawienie jezior, które posiadają bezpośrednie połączenie z reorientacją liniową cieków. Pomimo, iż zestawienie to ograniczono za pomocą zawartych w MPHP 10k atrybutów mogących wskazywać na naturalność prezentowanych akwenów, w znacznej mierze dane te wymagają dalszej weryfikacji, a zestawienie to, w swej pierwotnej formie może stanowić jedynie informację poglądową.” Wyjaśnił również, że: „[...] nie jest to rozbieżność. Baza „GRUNTY” odzwierciedla aktualny stan regulowania stanów prawnych nieruchomości, w tym dotyczących jezior, natomiast dane MPHP obrazują obszar sieci hydrograficznych oraz podział hydrograficzny kraju i nie zawiera informacji o stanie prawnym gruntów pokrytych jeziorami.”

(akta kontroli str. 1267-1280)

³⁶ Stan na 6 września 2022 r.

³⁷ oraz 34/2022 z dnia 7 czerwca 2022 r. obowiązujące od 15 czerwca 2022 r.

W zakresie procentu przejętych przez PGW WP gruntów pod wodami płynącymi (jeziorami) należącymi do Skarbu Państwa, w stosunku do wszystkich gruntów pod wodami płynącymi (jeziorami) w Polsce oraz terminu zakończenia regulowania stanu prawnego majątku Skarbu Państwa w powyższym zakresie prezes PGW WP wyjaśnił: „Nie można określić procentowego udziału gdyż jak już podkreślono nie istnieją żadne bazy po marszałkach województw. Brak jest w PGW WP dokumentacji (punktu) odniesienia, tzn. wiedzy na temat jaki majątek powinien być zostać przeniesiony, stąd brak możliwości potwierdzenia kompletności dokumentacji czy majątku. Można jedynie analizować stan faktyczny tego, co zostało przekazane do RZGW i identyfikować elementy, które w jakiś sposób nie posiadają dokumentacji lub nie zostały wykazane. Było to już przedmiotem odpowiedzi Prezesa Wód Polskich na Komisji sejmowej w grudniu 2019 r.”

(akta kontroli str. 1021)

Brak pełnej inwentaryzacji majątku Skarbu Państwa, w stosunku do którego prawa właścicielskie powinno wykonywać PGW WP uniemożliwia prawidłowe zarządzanie tym majątkiem, m.in. poprzez zapewnienie odpowiednich zasobów (np. osobowych, organizacyjnych) oraz ustalenie harmonogramu działań zapewniającego inwentaryzację majątku Skarbu Państwa (jezior przepływowych). Tym samym nie jest możliwe, adekwatne do potrzeb, wykonywanie w PGW WP zadań wskazanych w ustawie – Prawo wodne w zakresie gospodarowania jeziorami (przepływowymi). Analiza w zakresie liczby i powierzchni jezior przepływowych w Polsce, przekazana przez zastępcę prezesa PGW WP ds. Usług Wodnych na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski ma, jak wskazał prezes PGW WP, jedynie charakter poglądowy. Tym samym nie odzwierciedla w pełni stanu faktycznego. Ujawniona w toku kontroli rozbieżność pomiędzy bazą „GRUNTY” a przeprowadzoną analizą jezior przepływowych (na potrzeby kontroli NIK), nie powinna mieć miejsca, gdyż wynika z niepełnego wdrożenia procedury gospodarowania mieniem obowiązującej w PGW WP. Procedura ta wprost wskazuje, że „w pierwszej kolejności podejmowane są działania mające na celu identyfikację nieruchomości gruntowych, które powinny znaleźć się we władaniu PGW WP”. Tym samym brak pełnej identyfikacji gruntów pod jeziorami stanowiącymi wody publiczne, po upływie niemal 4 lat od powstania PGW WP, należy uznać za postępowanie nierzetelne.

2. Prezes PGW WP akceptował i przesyłał do zatwierdzenia Ministrowi plany kontroli gospodarowania wodami na lata 2020-2022, które nie zawierały kontroli planowych prowadzonych przez KZGW, mimo że obowiązek przeprowadzania takich kontroli przez pracowników KZGW wynika z art. 240 ust. 2 pkt 23 ustawy – Prawo wodne, a zgodnie z art. 11 tej ustawy kontrola gospodarowania wodami stanowi jeden z instrumentów zarządzania zasobami wodnymi.

W efekcie plany kontroli gospodarowania wodami na lata 2020-2022 sporządzone przez KZGW m.in. w związku z art. 240 ust. 2 pkt 23 ustawy – Prawo wodne i zatwierdzone przez Ministra zgodnie z art. 356 ust. 2 pkt 6 lit. b ustawy – Prawo wodne, nie zawierały kontroli planowych przewidzianych do przeprowadzenia przez pracowników KZGW.

W piśmie, które wpłynęło do PGW WP 23 stycznia 2020 r., Minister w związku z przedłożonym planem kontroli gospodarowania wodami na rok 2020 poprosił prezesa PGW WP o wyjaśnienie przyczyn nieuwzględnienia w planie kontroli na 2020 r., kontroli gospodarowania wodami wykonywanych przez pracowników KZGW. Prezes PGW WP pismem z 24 lutego 2020 r. poinformował Ministra, że: „w 2020 roku KZGW nie wyznaczył odrębnie podmiotów do przeprowadzenia kontroli, niemniej pracownicy KZGW będą uczestniczyli w wybranych kontrolach

prowadzonych przez RZGW, jak również w razie potrzeby będą przeprowadzać kontrole w trybie doraźnym.”

(akta kontroli str. 218-257)

Jednakże w 2020 r. pracownicy KZGW nie przeprowadzili żadnej kontroli gospodarowania wodami, uczestnicząc jedynie w dwóch kontrolach prowadzonych przez RZGW w Białymstoku.

Kierownik Wydziału Gospodarowania Mieniem wyjaśnił m.in.: ”Brak kontroli [...] wynikał z decyzji kierownictwa departamentu KU (Departament Usług Wodnych – przypis kontrolera) oraz ze zmian organizacyjnych w departamencie. Dodatkowo w późniejszych latach wynikał z zagrożenia epidemicznego. Przyczyną była też ekonomika postępowania związana z kosztami wyjazdów oraz ilością zadań Wydziału. W związku z powyższym podjęto decyzję o działaniach doraźnych, interwencyjnych, problemowych w stosunku do spraw podjętych przez rzgw.”

Były prezes PGW WP zeznał: „Z mojego punktu widzenia KZGW nie jest powołane do przeprowadzania kontroli, a są właściwi w tym zakresie pracownicy RZGW (RUM). Z tego co wiem pracownicy KZGW przeprowadzali kontrolę doraźną w Czajce w Warszawie. Nie wiem dlaczego nie zostały zaplanowane. Pracownicy KZGW odpowiedzialni za kontrolę nie mają czasu, ze względu na wykonywanie innych obowiązków. Pracownicy zapewne koordynowali wyniki kontroli RUM.”

(akta kontroli str. 1004-1011)

Istniejące w okresie objętym kontrolą przekonanie osób kierujących PGW WP o braku powołania KZGW do przeprowadzenia kontroli, stoi w sprzeczności z obowiązkiem tej jednostki organizacyjnej PGW WP, wprost wyrażonymi w art. 240 ust. 2 pkt 23 ustawy – Prawo wodne. W związku z powyższym zadanie to w pierwszej kolejności powinno być realizowane w sposób planowy, a dodatkowo, w miarę potrzeb, powinny być podejmowane kontrole doraźne. Tym samym systemowy brak planowania przedmiotowych kontroli w KZGW należy uznać za postępowanie nierzetelne.

3. W 2020 r. pracownicy KZGW nie przeprowadzili żadnej kontroli gospodarowania wodami, uczestnicząc jedynie w 2 kontrolach prowadzonych przez RZGW w Białymstoku, pomimo iż obowiązek przeprowadzania takich kontroli przez KZGW wynikał z art. 240 ust. 2 pkt 23 ustawy – Prawo wodne, a zgodnie z art. 11 tej ustawy kontrola gospodarowania wodami stanowi jeden z instrumentów zarządzania zasobami wodnymi. Z kolei w 2021 r. pracownicy KZGW przeprowadzili tylko 1 kontrolę doraźną gospodarowania wodami.

(akta kontroli str. 198-311, 417-428)

Kierownik Wydziału Gospodarowania Mieniem udzielił tożsamyh wyjaśnień jak w przypadku braku planowania kontroli gospodarowania wodami dla KZGW.

(akta kontroli str. 107-112)

Dyrektor DUW wyjaśnił m.in., że „[...] kontrole gospodarowania wodami są przeprowadzane przez dyrektorów RZGW. Przeprowadzanie kontroli przez KZGW nie jest uzasadnione ekonomicznie. Ma to związek z ponoszeniem przez PGW WP dodatkowych kosztów transportu, noclegów i delegacji w przypadkach kontroli przeprowadzanych w odległych rejonach Polski. Pracownicy KZGW uczestniczą w wybranych kontrolach przeprowadzanych przez RZGW w przypadkach kontroli szczególnie skomplikowanych.”

(akta kontroli str. 1389-1394)

Zastępca dyrektora DUW zeznała: „W 2020 r. była pandemia, KZGW PGW WP nie przeprowadzało kontroli z przyczyn wynikających z ograniczeń covidowych. Prezes PGW WP wydał polecenie, że pracownicy KZGW nie mogą przemieszczać się, wskazane było prowadzenie działań w sposób elektroniczny – zdalny. W 2021 r. także były ograniczenia pandemiczne.”.

(akta kontroli str. 1729-1737)

Obowiązek prowadzenia kontroli przez KZGW wynika wprost z przepisów ustawy – Prawo wodne, tym samym argument o braku uzasadnienia ekonomicznego takich kontroli świadczy o wybiórczym i uznaniowym stosowaniu w PGW WP przepisów określających podstawowe zadania tej jednostki. Z kolei brak wykonywania takich kontroli w 2020 r. ze względu na ograniczenia pandemiczne nie stanowi usprawiedliwienia przedmiotowego zaniechania, w sytuacji gdy wskazane ograniczenia nie wpłynęły znacząco na ilość kontroli przeprowadzonych przez inne jednostki organizacyjne PGW WP, które przeprowadziły łącznie w tych latach odpowiednio 472 i 503 kontrole gospodarowania wodami. Tym samym brak przeprowadzenia przez pracowników KZGW kontroli gospodarowania wodami w 2020 r. należy uznać za postępowanie niezgodne z prawem, a przeprowadzenie tylko 1 kontroli gospodarowania wodami w 2021 r. – jako niewystarczające.

4. W KZGW nie dokumentowano przebiegu opiniowania przez Wydział Gospodarowania Mieniem planów kontroli gospodarowania wodami za lata 2019-2022 przygotowanych przez RZGW i przedkładanych do akceptacji prezesowi PGW WP.

W załączniku do zarządzenia nr 4/2020 Prezesa PGW WP z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami obowiązujących w PGW WP” w dziale IV pkt. 6 i 7 określono, że RZGW przedkładają do KZGW do 15 listopada każdego roku cząstkowe plany kontroli gospodarowania wodami na rok następny. W Zarządzeniu Prezesa PGW WP nr 80/2019 z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego PGW WP w § 44 ust. 3 pkt 9 wskazano, że Wydział Gospodarowania Mieniem opiniuje i przedkłada prezesowi PGW WP plany kontroli przygotowane przez RZGW i przygotowuje do przedłożenia Ministrowi plany kontroli gospodarowania wodami wykonywane przez PGW WP.

Główny specjalista w Wydziale Gospodarowania Mieniem sporządzający plany kontroli gospodarowania wodami PGW WP wyjaśnił m.in.: „[...] plany cząstkowe przygotowują RZGW [...], jeżeli RZGW przedstawił, że jakieś zagadnienie w kontroli jest dla nich ważne, to my tego nie kwestionujemy.”.

(akta kontroli str. 366-382, 388-414, 535-539)

Kierownik Wydziału Gospodarowania Mieniem wyjaśnił m.in., że: „Należy mieć na względzie, że Dyrektorzy RZGW najlepiej znają uwarunkowania i problemy dotyczące gospodarowania wodami, co ma zasadniczy wpływ na zakres przedmiotowy i podmiotowy planów kontroli gospodarowania wodami. Prezes może i korzysta na etapie sporządzania planów kontroli z uprawnienia nadzorczego wskazując priorytetowe w skali kraju działania na dany rok i w tym zakresie plany cząstkowe sporządzane przez RZGW są sprawdzane przez Wydział. [...]. Przedłożenie projektu Planu kontroli gospodarowania wodami na dany rok Prezesowi PGW WP jest jednoznaczne z pozytywnym zaopiniowaniem przygotowanego zestawienia planów cząstkowych RZGW. Natomiast na etapie tworzenia planów w regionach Wydział współpracował na roboczo (konsultacje telefoniczne, za pośrednictwem aplikacji Teams oraz mailowo) z wydziałami w RZGW (działania te nie mają odzwierciedlenia w dokumentacji) udzielając stosownych wyjaśnień oraz konsultując zakres projektu planu.”.

(akta kontroli str. 1436-1439, 1643-1645)

Brak dokumentowania przez Wydział Gospodarowania Mieniem sposobu wykonania obowiązku, który prezes PGW WP nałożył na tę jednostkę organizacyjną w § 44 ust. 3 pkt 9 regulaminu organizacyjnego PGW WP, uniemożliwił weryfikację prawidłowości wykonania powyższego zadania. Tym samym opisane wyżej postępowanie należy uznać za nierzetelne.

5. Prezes PGW WP, po przeprowadzeniu w 2020 r. kontroli wewnętrznej w zakresie weryfikacji poprawności i terminowości prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących budowy pomostów w NW w Braniewie, NW w Olsztynku, NW w Ornecie i NW w Ostródzie, na obszarze działania RZGW w Gdańsku, nie wydał do rozpoczęcia kontroli NIK zaleceń lub wytycznych dotyczących prawidłowego dokumentowania przeprowadzanych przez pracowników PGW WP wizji lokalnych pomostów na jeziorach dla wszystkich jednostek organizacyjnych PGW WP, pomimo że nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono we wszystkich skontrolowanych jednostkach organizacyjnych PGW WP, co wskazywało na ich systemowy charakter.

Po przeprowadzonych kontrolach w 4 NW zostały sporządzone wystąpienia pokontrolne znak: KKK.0920.5.2020. skierowane do kontrolowanych jednostek. W każdym z omawianych wystąpień pokontrolnych wskazano m.in., że zgłoszenia wodnoprawne są analizowane, ale nie są dokumentowane – brak dowodów w formie pisemnej, a w przypadku skontrolowanych spraw nie istnieje żadna dokumentacja potwierdzająca przeprowadzenie lustracji. Ponadto w każdym z omawianych wystąpień pokontrolnych zawarto zalecenie dotyczące zasady pisemności obowiązującej w administracji publicznej³⁸.

(akta kontroli str. 319-322, 1515-1517)

Były prezes PGW WP zeznał: „W protokołach pokontrolnych są zalecenia dla jednostek kontrolowanych, by uniknąć uchybień. Takie sytuacje są omawiane na spotkaniach z dyrektorami RZGW, żeby uniknąć sytuacji wskazanych w protokołach pokontrolnych.”. Na wniosek kontrolerów o przedłożenie notatek lub stenogramów ze wspomnianych przez byłego prezesa PGW WP spotkań, zastępca prezesa PGW WP wyjaśnił, że temat ten był poruszany na spotkaniach z dyrektorami RZGW „[...] jednak protokoły i notatki z tych spotkań nie zawierają wprost takich stwierdzeń [...]”.

(akta kontroli str. 1004-1011, 1440-1450)

Zastępca dyrektora DUW odnośnie opracowania zaleceń, wytycznych dotyczących dokumentowania w formie pisemnej przeprowadzanych przez pracowników PGW WP wizji lokalnych dotyczących pomostów na jeziorach, szczególnie po przeprowadzonej kontroli na obszarze działania RZGW w Gdańsku, wyjaśnił m.in., że: „wystąpienie pokontrolne [...] nie zostało skierowane do Departamentu Usług Wodnych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW WP, a jedynie do jednostek kontrolowanych. Mając powyższe na uwadze, wskazać należy zatem, iż brak było podstaw do skierowania poleceń/wytycznych w związku z wyżej oznaczonym wystąpieniem pokontrolnym.”.

(akta kontroli str. 1137-1138)

Dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. 17 października 2022 r. prezes PGW WP skierował do wszystkich dyrektorów RZGW oraz ZZ pismo przypominające

³⁸ Należy wprowadzić zasady pisemności zgodnie z art. 14, 67, 68, 72 Kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności przy ustaleniach dokonywanych w ramach toczących się postępowań administracyjnych: analiz, weryfikacji dokumentów, wizji lokalnych oraz lustracji.

o konieczności stosowania zasady pisemności, w szczególności przy ustaleniach dokonywanych w ramach toczących się postępowań administracyjnych, analiz, weryfikacji dokumentów oraz dokumentowania prowadzonych wizji lokalnych oraz lustracji.

(akta kontroli str. 1440-1450)

Zidentyfikowane przez Prezesa PGW WP we wszystkich objętych kontrolą NW nieprawidłowości w dokumentowaniu wizji lokalnych prowadzonych w ramach postępowań administracyjnych wskazywały także i w niekontrolowanych jednostkach organizacyjnych PGW WP na wysokie ryzyko niewłaściwego dokumentowania takich czynności. Tym samym w celu zminimalizowania możliwości zmaterializowania się tego ryzyka, zasadne było przesłanie do wszystkich jednostek stosownych zaleceń lub wytycznych, co uczyniono dopiero w trakcie kontroli NIK. Tym samym opisane wyżej postępowanie należy uznać za nierzetelne.

6. Prezes PGW WP nie wyegzekwował od podległych mu pracowników wykonania wydanego im polecenia dotyczącego przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami w zakresie działań RZGW w Białymstoku.

Pismem z 25 czerwca 2020 r. prezes PGW WP na podstawie § 2 ust. 5 regulaminu organizacyjnego PGW WP wydał zastępcy prezesa PGW WP ds. Usług Wodnych, za pośrednictwem dyrektora DUW, polecenie przeprowadzenia w trybie pilnym kontroli gospodarowania wodami w zakresie działań RZGW w Białymstoku. Polecenie to zostało wydane na wniosek z 15 października 2019 r.³⁹ dotyczący wszczęcia postępowania kontrolnego wobec RZGW w Białymstoku w zakresie grodzienia nieruchomości przyległych do Jeziora Świątajno⁴⁰. Pismem z 1 lipca 2020 r. zastępca dyrektora DUW zmieniła ww. polecenie prezesa PGW WP, wydając polecenie przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami dyrektorowi RZGW w Białymstoku. Jednocześnie poinformowała, że kontrola odbędzie się przy współudziale przedstawicieli KZGW.

15 lipca 2020 r. RZGW w Białymstoku przeprowadziło kontrolę gospodarowania wodami przy udziale 2 pracowników Wydziału Gospodarowania Mieniem w KZGW.

(akta kontroli str. 1406-1415, 1722-1728)

Były dyrektor DUW w sprawie niewykonania polecenia prezesa PGW WP dotyczącego przeprowadzenia kontroli gospodarowania wodami w RZGW w Białymstoku zeznał m.in., że: „[...] Nie wiem czy kontrola w RZGW w Białymstoku została przeprowadzona przez KZGW dotycząca wykonania polecenia prezesa PGW WP z 25 czerwca 2020 r. [...] Chcę dodać, że w zakresie Departamentu Usług Wodnych nie było określone przeprowadzanie kontroli wewnętrznych. Zadania kontroli wewnętrznej były w zakresie obowiązków Departamentu Kontroli i Audytu Wewnętrznego KZGW PGW WP.”.

Były zastępca prezesa PGW WP do spraw Usług Wodnych zeznał m.in.: „[...] Zgodnie z otrzymanym dokumentem wykonałem polecenie Prezesa PGW WP, ponieważ polecenie Prezesa było dla mnie jednoznaczne, tj. wykonanie kontroli gospodarowania wodami. Dlatego poleciłem zgodnie z zakresem działań Departamentu Usług Wodnych wykonanie kontroli gospodarowania wodami, które następnie zostało wykonane przez Dyrektora RZGW w Białymstoku, poprzez

³⁹ Wniosek o wszczęcie postępowania kontrolnego wobec RZGW w Białymstoku złożony przez kancelarię radcy prawnego reprezentującego osobę fizyczną – właściciela działki, którego prawo do służebności gruntowej została naruszone samowolnym postawieniem ogrodzenia.

⁴⁰ Nr ewidencyjny działki: 82/14 obręb Narty oraz nr ewid. 24/8, 24/7 i 24/3 obręb Warchały.

polecenie wykonania kontroli wydane przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Usług Wodnych. [...].”

Zastępca dyrektora DUW zeznał m.in., że „[...] W piśmie z 25 czerwca 2020 r. jest zapis, że Prezes PGW WP polecił wykonanie kontroli gospodarowania wodami. I ja zrozumiałam, że według właściwości mojego Departamentu Usług Wodnych KZGW PGW WP mam przeprowadzić w trybie pilnym kontrolę gospodarowania wodami w zakresie i właściwości miejscowej działań RZGW w Białymstoku PGW WP. Moim zdaniem nie zmieniłam polecenia Prezesa PGW WP [...]”.

(akta kontroli str. 1712 – 1718, 1722-1728, 1729-1737)

Były prezes PGW WP zeznał, że: „Nie pamiętam tej sprawy. PGW WP ma mnóstwo takich spraw jeżeli chodzi o ogrodzenia jezior. Według mnie ta kontrola dotyczyła skontrolowania działań RZGW w Białymstoku. Takich zleceń kontroli miałem bardzo dużo.”

Na pytanie czy były prezes PGW WP został poinformowany o sposobie wykonania polecenia z 25 czerwca 2020 r. przez zastępcę prezesa PGW WP ds. Usług Wodnych, były prezes PGW WP zeznał: „Nie przypominam sobie tej sprawy. Wydałem polecenie i zapomniałem o tej sprawie.”. Ponadto zeznał, że „Nie otrzymałem żadnej informacji o zmianie mojego polecenia z 25 czerwca 2020 r. Według mnie Departament Usług Wodnych KZGW powinien sprawdzić czy działania RZGW w Białymstoku były zgodne z przepisami ustawy Prawo wodne oraz zgodnie z wytycznymi pionu usług wodnych.”.

(akta kontroli str. 1864-1868)

Niewyegzekwowanie przez byłego prezesa PGW WP wykonania polecenia z 25 czerwca 2020 r. od podległych mu pracowników świadczy o braku nadzoru nad tymi pracownikami. Opisane postępowanie należy uznać za nierzetelne.

7. Prezes PGW WP nie zapewnił właściwego nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi PGW WP, dopuszczając do kierowania przez nie do Ministra niekompletnych wniosków o ustalenie charakteru wód jezior.

Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. jednostki organizacyjne PGW WP złożyły, do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej 14 wniosków o wydanie decyzji ustalającej charakter wód, z czego 5 wniosków pozostało bez rozpoznania, z powodów uchybień formalnych, tj. w przypadku:

- Jeziora Leśnego – wniosek RZGW w Bydgoszczy z 25 maja 2020 r. został pozostawiony bez rozpoznania, ponieważ nie załączono części graficznej wniosku spełniającej wymogi art. 219 ust. 3 pkt 2 ustawy – Prawo wodne;
- Jeziora Szczekawa – wniosek RZGW w Bydgoszczy z 3 września 2020 r. został pozostawiony bez rozpoznania, ponieważ nie został uzupełniony o część graficzną spełniającą wymóg zawarty w art. 219 ust. 3 pkt 2 ustawy – Prawo wodne, tj. o mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego lub inną mapę uwiarygodnioną przez organ prowadzący ten zasób, obrazującą przebieg wód od źródeł do ujścia, w skali 1:500, 1:1000 lub 1:2000 oraz uwzględniającą wyniki pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych, stanowiące obligatoryjny element części opisowej wniosku;
- Jeziora Psarskiego – wniosek RZGW w Bydgoszczy z 20 lipca 2021 r. został pozostawiony bez rozpoznania, ponieważ nie został uzupełniony o wykaz właścicieli nieruchomości przyległych do wód;
- Jeziora Zienkowskiego – wniosek RZGW w Lublinie z 3 września 2022 r. oraz Jeziora Nawskiego – wniosek RZGW w Bydgoszczy z 20 lipca 2021 r. – zostały pozostawione bez rozpoznania, ponieważ nie zostały uzupełnione

o część opisową zgodnie z art. 219 ust.3 pkt 1 lit. a-f ustawy – Prawo wodne, w tym zawierającą wykaz właścicieli nieruchomości przyległych do wód, których dotyczy wnioski o ustalenie charakteru wód ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków, analizy historycznej przynależności przedmiotowych wód do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych; część graficzną zgodnie z art. 219 ust. 3 pkt 2 ustawy – Prawo wodne, tj. mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego lub inną mapę uwierzytelnioną przez organ prowadzący ten zasób, obrazującą przebieg wód od źródeł do ujścia, w skali 1:500, 1:1000 lub 1:2000 oraz uwzględniającą wyniki pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych, stanowiące obligatoryjny element części opisowej wniosku.

(akta kontroli str. 1753-1772)

Prezes PGW WP wyjaśnił: „W toku postępowania organ rozpatrujący wnioski PGW WP wymaga przedstawienia map z osnową sytuacyjną. W większości przypadków przedstawione problemy dotyczą przede wszystkim spraw związanych z brakiem odpowiednich map w krajowych zasobach. Mapy na potrzeby ww. wniosków pozyskiwane są z ośrodków geodezyjnych, niestety dla części obszarów brak jest map posiadających osnowę wysokościową. Dostępne mapy zasadnicze lub inne przedkładane we wnioskach nie są akceptowane przez organ prowadzący postępowanie i traktowane jako niespełniające wymogów ustawy. Takie problemy dotyczą wielu jezior i cieków, w szczególności na obszarach nieurbanizowanych, dla których nie sporządzano tego typu map. Przedłożenie odpowiedniej mapy wymaga przeprowadzenia prac geodezyjnych i wykonania map z osnową geodezyjną i jest procesem złożonym, wymagającym, w większości przypadków, wyłonienia wykonawcy prac (zamówienia publiczne) oraz znacznego nakładu czasu na ich realizację. Same prace terenowe i studialne związane z opracowaniami map trwają długo, dodatkowo podlegają zgłoszeniu organom geodezyjnym. Problem ten został zidentyfikowany – w chwili obecnej trwają prace nad przygotowaniem propozycji, które mogłyby zostać skierowane do Ministerstwa Infrastruktury.”.

(akta kontroli str. 1653, 1654)

Brak nadzoru prezesa PGW WP nad jednostkami organizacyjnymi PGW WP skutkujący składaniem do Ministra niekompletnych wniosków o ustalenie charakteru wód był postępowaniem nierzetelnym.

8. Prezes PGW WP nie zapewnił przygotowania i przekazania sprawozdania z działalności PGW WP za 2021 r. zawierającego rzetelne dane, bez błędów i rozbieżności, a także początkowo nie spowodował pełnego odniesienia się PGW WP do uwag zgłoszonych przez dyrektora DGWiŻŚ w MI na etapie jego analizy.

Zastępca dyrektora DGWiŻŚ w MI pismem z 19 kwietnia 2022 r. poprosił prezesa PGW WP o przesłanie sprawozdania z działalności PGW WP za 2021 r. do 6 maja 2022 r. Dyrektor Biura Prezesa PGW WP uzgodnił z dyrektorem DGWiŻŚ w MI zmianę terminu przekazania ww. sprawozdania do 20 maja 2022 r. i tego dnia prezes PGW WP przekazał sprawozdanie do MI. Po dokonaniu analizy ww. sprawozdania dyrektor DGWiŻŚ przekazał pismem z 8 czerwca 2022 r. do dyrektora Biura Prezesa PGW WP uwagi dotyczące poprawienia błędów; ujednoczenia tabel; przeanalizowanie poprawności danych liczbowych zawartych w tabelach; poprawienia wyjaśnień oraz ujednoczenia stosowanych skrótów oraz poprawienia czytelności wykresów.

PGW WP pismem z 21 czerwca 2022 r. przekazało do MI poprawione sprawozdanie z działalności PGW WP w 2021 r.

27 czerwca 2022 r. do dyrektora Biura Prezesa PGW WP wpłynęło kolejne pismo dyrektora DGWiŻŚ MI informujące, że przekazane sprawozdanie nadal zawiera błędy oraz nie zostały poprawione informacje, do których wcześniej zostały przez DGWiŻŚ zgłoszone uwagi. Ogółem zostało zgłoszonych 8 uwag, w tym dotyczące zamieszczenia prawidłowej tabeli z wykonanych kontroli gospodarowania wodami; informacji w zakresie kontroli gospodarowania wodami w stosunku do PGW WP przeprowadzonych przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Pismem z 29 czerwca 2022 r. do dyrektora DGWiŻŚ w MI zostało przekazane przez dyrektora Biura Prezesa PGW WP poprawione sprawozdanie z działalności PGW WP w 2021 r.

(akta kontroli str. 1235-1238)

P.o. prezesa PGW WP w sprawie uwzględnienia uwag zgłoszonych przez dyrektora DGWiŻŚ do Sprawozdania z działalności PGW WP za 2021 r. dopiero 29 czerwca 2022 r. wyjaśnił m.in., że: „[...] 29 czerwca 2022 r. zostało przekazane do zatwierdzenia do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej sprawozdanie z działalności PGW WP w roku 2021 uwzględniające uwagi i sugestie przekazane przy piśmie z 27 czerwca 2022 r. Tym samym przedmiotowe Sprawozdanie było poddane analizie od 20 maja 2022 r. PGW WP uwzględniło większość uwag przekazanych przez Ministerstwo Infrastruktury w piśmie z 8 czerwca 2022 r. lub zawartych w komentarzach do dokumentu, które były rezultatem dokonanej analizy. Do pozostałych uwag PGW WP odniosło się w treści pism z 21 czerwca 2022 r., informując o bezzasadności niektórych uwag oraz wyjaśniając wątpliwości zgłoszone przez Ministerstwo Infrastruktury. [...]”.

(akta kontroli str. 1257-1266)

Były prezes PGW WP zeznał, że: „Sprawozdanie było wykonywane przez Biuro Prezesa przez około pół roku. Mimo naniesionych poprawek, uwagi cały czas spływały. Uważam, że powyższe sprawozdanie jest sprawozdaniem PGW WP i jego treść powinna zależeć od PGW WP. Był duży problem komunikacyjny pomiędzy Biurem Prezesa, a DGMiŻŚ.”.

(akta kontroli str. 1010)

Opisane wyżej postępowanie należy uznać za nierzetelne.

9. W KZGW nie posiadano danych o wszystkich istniejących pomostach na jeziorach sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące, co skutkowało brakiem możliwości prowadzenia skutecznego nadzoru nad majątkiem Skarbu Państwa w zakresie ustalenia opłat z tytułu bezumownego korzystania z gruntów Skarbu Państwa pokrytych wodami.

Zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo wodne PGW WP wykonują prawa właścicielskie w stosunku do śródlądowych wód publicznych płynących stanowiących własność Skarbu Państwa oraz do gruntów nimi pokrytych (art. 216 ust. 1 ustawy – Prawo wodne).

W zestawieniu wykazu umów dotyczącym użytkowników gruntów pokrytych wodami (jeziorami) w związku z naniesieniami znajdowało się 4 285 umów⁴¹, natomiast w wyciągu z SIGW z 9 sierpnia 2022 r. znajdowały się 2 894 pomosty.

(akta kontroli str. 15C, 24, 25)

Analiza 4 losowo wybranych jezior na stronie internetowej SIGW⁴² wykazała następującą liczbę pomostów: Sawinda Wielka – 14 sztuk, Dzierżgoń-Prabuty – 24 szt., Drawsko – 58 szt., Woświn – 64 szt.

⁴¹ Stan na 6 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli str. 53, 54, 527, 533, 1739)

W zakresie posiadania pełnej inwentaryzacji pomostów dyrektor DUW wyjaśnił m.in.: „Departament Usług Wodnych nie prowadzi odrębnej bazy dotyczącej pomostów na gruntach pod jeziorami. Informacje dostępne to dane z RZGW oraz SIGW. [...]”. Natomiast w zakresie wskazania liczby pomostów dyrektor wyjaśnił m.in.: „Źródłem danych są przekazywane przez RZGW wykazy umów dotyczących użytkowników gruntów pokrytych wodami [...]”.

(akta kontroli str. 532)

W zakresie działań podjętych w stosunku do pomostów znajdujących się na 4 losowo wybranych jeziorach widocznych na zobrazowaniach stanowiących warstwy: mapa podkładowa i ortofotomapa, dyrektor DUW, wyjaśnił: „Informacje o braku w bazie SIGW danych o pomostach na jeziorach Sawinda Wielka, Dzierżgoń-Prabuty, Drawsko oraz Woświn Departament Usług Wodnych powziął w toku przedmiotowej kontroli. Na chwilę obecną w trybie roboczym poproszono o przesłanie zestawienia umów użytkownika gruntów pokrytych wodami zawartych na tych jeziorach. Ustalenia na dzień 1 września 2022 r. to odpowiednio:

- Jezioro Sawinda Wielka (RZGW w Białymstoku) – obowiązuje 5 umów,
 - Jezioro Dzierżgoń-Prabuty (RZGW w Gdańsku) – obowiązuje 7 umów, rozpatrywane jest 5 kolejnych,
 - Jezioro Drawsko (RZGW w Bydgoszczy) – obowiązują 23 umowy. RZGW w ramach prowadzonych działań związanych z identyfikacją właścicieli pomostów wysłało do Gminy Złotniki pismo o weryfikację urządzeń wodnych będących własnością Gminy, a zajmujących bezumownie grunty pokryte wodami.
 - Jezioro Woświn (RZGW w Szczecinie) – obowiązują 3 umowy.
- Dalsze działania w sprawie w toku.”.

(akta kontroli str. 527, 533)

Dyrektor DUW w zakresie pomostów znajdujących się na zobrazowaniach stanowiących warstwy: mapa podkładowa i ortofotomapa znajdujących się na Hydroportalu wyjaśnił: „Wskazany adres strony internetowej jest adresem dostępowym Hydroportalu, który jest zasilany z różnych źródeł danych, generalnie tego typu zagadnienia nie są w kompetencjach Pionu Usług Wodnych tylko Pionu Zarządzania Środowiskiem Wodnym. Departament Usług Wodnych korzysta z SIGW w ramach intranetu głównie z zestawień tabelarycznych, jako bardziej szczegółowych. W związku z powyższym w sytuacji, gdy wizja terenowa wskazuje na występowanie pomostu pierwszym krokiem jest weryfikacja czy w bazie SIGW dany pomost jest zewidencjonowany. Jeżeli nie podejmowane są dalsze czynności z ustaleniem jego stanu prawnego. Zobrazowania ortofotomapy z Hydroportalu są informacją pomocniczą ale nie podstawową do podejmowania działań, gdyż zgodnie z regulaminem Hydroportalu dane tam zamieszczone mają charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie mogą być traktowane jako dokument oficjalny. Nie mogą też być podstawą jakichkolwiek czynności administracyjnych czy urzędowych oraz roszczeń prawnych. SIGW jest jednym ze źródeł danych do Hydroportalu, którego powstanie wynika z wdrożenia dyrektywy INSPIRE.”.

(akta kontroli str. 1432-1435)

W zakresie działań podjętych w stosunku do pomostów znajdujących się na zobrazowaniach stanowiących warstwy: mapa podkładowa i ortofotomapa, jak i do ww. 4 losowo wybranych jeziorach, p.o. prezesa PGW WP wyjaśnił: „Podkład mapowy nie stanowi żadnej referencji możliwej do zastosowania przy prowadzeniu SIGW, jedyną możliwością weryfikacji danych jest przeprowadzenie weryfikacji

(podczas wizji, kontroli właścicielskiej, kontroli gospodarowania wodami itp.) przez pracowników PGW WP. Dodatkowo należy zauważyć, że weryfikacja zdalna obiektów na podstawie podkładów mapowych lub dostępnej ortofotomapy może być obciążona błędem. Serwis prezentujący np. ortofotomapę bazuje na danych Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego prowadzonego przez Głównego Geodetę Kraju (GGK). Jest to wielkoobszarowe opracowanie i podlega aktualizacji etapami. Zgodnie z informacjami prezentowanymi na stronach GUGiK w roku 2021 aktualizacją objęto tylko ok. 20 000 km² kraju dla ortofotomapy. Jednocześnie oświadczam, że zawartość ww. plików jest zgodna z posiadaną dokumentacją.”

(akta kontroli str. 53, 54)

W zakresie braku posiadania pełnej inwentaryzacji pomostów były prezes PGW WP zeznał: „Nie miałem takiej świadomości, że nie mamy zinwentaryzowanych wszystkich pomostów. Mamy problem nawet z tymi, które są zinwentaryzowane. Nie wiem z czego to wynikało. Być może z małych zasobów kadrowych lub trudności w dostępie do terenu.”

(akta kontroli str. 1007)

Opisane wyżej postępowanie należy uznać za nierzetelne.

10. Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań PGW WP nie zapewnił w przypadku Jeziora Mrowinko niezwłocznego podjęcia przez właściwe jednostki organizacyjne PGW WP działań w celu pozyskania dokumentacji pomostu na tym jeziorze.

Dopiero 10 października 2022 r., tj. po 3 latach i 6 miesiącach od przeprowadzenia wizji lokalnej pomostu na Jeziorze Mrowinko przez NW w Strzelcach Krajeńskich, w PGW WP podjęto działania w celu otrzymania od Starosty Gorzowskiego pełnej dokumentacji, w tym wydanej przez starostę zgody wodnoprawnej, pozwoleń na budowę lub przyjętych zgłoszeń na budowę pomostu na Jeziorze Mrowinko (działka nr 353/2 obręb Rybakowo Gmina Kłodawa) położonego na wysokości działki nr 135/7.

Pracownicy NW w Strzelcach Krajeńskich 21 marca 2019 r. przeprowadzili wizję lokalną pomostu na Jeziorze Mrowinko w trakcie, której właściciel działki nr 135/7 sąsiadującej z ww. jeziorem poinformował, że wyremontował ww. pomost i nie posiadał dokumentów dotyczących pomostu. Ponadto ustalili, że poprzednio działka nr 135/7 była własnością Państwowego Gospodarstwa Rybackiego w Dobiegniewie.

(akta kontroli str. 1285-1299)

Kierownik Wydziału Gospodarowania Mieniem wyjaśnił: „Według ustaleń Departamentu Usług Wodnych na dzień 16 września 2022 r., PGW WP nie było w stanie ustalić w jakim okresie pomost został wykonany, co ma wpływ, przy braku pozwolenia wodnoprawnego, na ocenę jego legalności oraz nie posiadało dokumentów, na podstawie których możliwe byłoby ustalenie dokładnego czasu powstania pomostu na Jeziorze Mrowinko, ani dokumentów i decyzji na podstawie których doszło do wykonania tego urządzenia tak więc brak jest podstaw do zakwalifikowania pomostu jako nielegalnego. Według stanu na dzień 16 września 2022 r. PGW WP nie posiada potwierdzenia, czy powyższy pomost na jeziorze Mrowinko został nabyty wraz z przyległymi do Jeziora Mrowinko nieruchomościami od Skarbu Państwa przez obecnego właściciela.”

(akta kontroli str. 1339-1340)

Zastępca Prezesa PGW WP wyjaśnił m.in.: „[...] RZGW w Bydgoszczy przejęło od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jedynie samą działkę jeziora oraz

uzyskało potwierdzenie reprezentacji Skarbu Państwa w stosunku do tej nieruchomości od Wojewody Lubuskiego [...]. [...] Obecnie trwają czynności wyjaśniające mające na celu ustalenie władającego [..].”

(akta kontroli str. 1518-1522)

Brak podjęcia w PGW WP działań dotyczących uzyskania dokumentacji pomostu na Jeziorze Mrowinko przez 3 lata i 6 miesięcy od przeprowadzenia wizji lokalnej w sprawie ww. pomostu należy uznać za postępowanie nierzetelne.

11. Prezes PGW WP wydał zarządzenie nr 49/2021 z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania dotyczących nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego” oraz pierwsze upoważnienia dopiero po 378 dniach, od wejścia w życie w dniu 31 lipca 2020 r. rozporządzenia w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, pomimo, że zawierało ono szczegółowe wytyczne w zakresie informacji, jakie winno zawierać upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu.

Zarządzenie nr 49/2021 w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania dotyczących nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego” zostało wydane dopiero w dniu 13 sierpnia 2021 r. Także po 13 sierpnia 2021 r. prezes PGW WP wydał 35 pracownikom PGW WP upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego przez pracowników PGW WP.

(akta kontroli str. 75-76, 168-181, 1504)

Pismem z 31 lipca 2020 r. dyrektor DUW poinformował dyrektorów RZGW o potrzebie wystąpienia do Izby Administracji Skarbowej z wnioskiem o utworzenie jednostki specjalnej dla każdego RZGW na Portalu Usług Elektronicznych (PUE) w celu wprowadzania mandatów oraz uzyskania bloczków mandatowych. Wszystkie RZGW i KZGW w okresie od 3 sierpnia 2020 r. do 25 sierpnia 2020 r. wystąpiły do Izby Skarbowej w Opolu o utworzenie jednostki specjalnej na PUE w celu umożliwienia wprowadzania do systemu PUE danych z mandatów karnych. Spośród ww. jednostek 9 złożyło zapotrzebowanie na bloczki mandatowe w okresie od 4 marca 2021 r. do 19 stycznia 2022 r. Pozostałe 3 jednostki (RZGW w Krakowie, RZGW w Szczecinie oraz KZGW) nie złożyły zapotrzebowania na bloczki mandatowe lub ich nie odebrały.

(akta kontroli str. 168-181, 1523-1530, 1600-1613A)

Pomiędzy 15 lutego, a 3 marca 2021 r. 60 pracowników PGW WP odbyło szkolenie z zakresu postępowania mandatowego przeprowadzone przez Wyższą Szkołę Policji w Szczecinie.

(akta kontroli str. 1055-1061)

16 kwietnia 2021 r. odbyło się spotkanie w sprawie wstępnego projektu ww. zarządzenia. 29 kwietnia 2021 r. pracownik Wydziału Gospodarowania Mieniem przesłał „wstępny draft wewnętrznych zasad mandatowania oraz tematów do dyskusji” z prośbą o uwagi, które odesłano pomiędzy 20 kwietnia, a 5 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 77-88)

Były prezes PGW WP zeznał m.in.: „Samo przyjęcie rozporządzenia było wstępem do nakładania mandatów. Pracownicy musieli zostać przygotowani do nakładania mandatów oraz musiała zostać wdrożona procedura związana z umożliwieniem nakładania mandatów: zarejestrowanie w urzędzie skarbowym (prawdopodobnie w Opolu) działalności mandatowej oraz wydanie druków przez ww. urząd. Procedura związana z urzędem skarbowym była długotrwała. [...] Dostałem listę do zatwierdzenia pracowników, którzy mieli wystawiać mandaty. Pracownicy ci

mieli krótki staż pracy w PGW WP. Miałem wątpliwości czy osoby z takim doświadczeniem mogą/powinny wystawiać mandaty. Z powyższego powodu początkowo nie chciałem zgodzić się na zatwierdzenie powyższej listy. Zadanie to powinny wykonywać pracownicy w RZGW, gdzie pracowników jest mało (2-3 osoby) i ze względu na niskie wynagrodzenie następuje duża rotacja pracowników. [...]. Pracowników, którzy byli wyznaczeni do nakładania mandatów należało przeszkolić. Nawiazaliśmy w tym celu współpracę z Policją i odbyły się w tym zakresie trzy szkolenia.”

(akta kontroli str. 1005)

Wydanie przez prezesa PGW WP zarządzenia nr 49/2021 do nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego oraz wydanie upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego dla pracowników PGW WP, dopiero po ponad roku od wejścia w życie rozporządzenia w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, należy uznać za postępowanie nierzetelne.

12. Prezes PGW WP nie zapewnił skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej, w celu zapewnienia zwrotu do Departamentu Prawnego w KZGW upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego od pracowników RZGW, którzy zakończyli stosunek pracy w PGW WP. Brak takich mechanizmów skutkowało brakiem zwrotu 4 upoważnień przez pracowników RZGW, pomimo że zakończyli oni stosunek pracy w PGW WP. Brak zwrotu ww. upoważnień był niezgodny z regulacjami zawartymi w załączniku do zarządzenia Prezesa PGW WP nr 49/2021 z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania dotyczącego nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego.”

W „Zasadach postępowania dotyczącego nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego”, określony został wzór upoważnienia do nakładania grzywiny w drodze mandatu karnego przez pracowników PGW WP, w którym wskazano, że „Po utracie ważności upoważnienia albo jego cofnięciu zobowiązuję Panią/Pana ... do zwrotu upoważnienia do Departamentu Prawnego PGW WP KZGW.”

(akta kontroli str. 168-181)

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in.: „[...] Departament Prawny nie posiada upoważnień byłych pracowników PGW WP. [...]”

(akta kontroli str. 1585)

Departament Prawny w KZGW nie wyegzekwował od ww. pracowników zwrotu przedmiotowych upoważnień. Dopiero w trakcie kontroli NIK dyrektor Departamentu Prawnego w KZGW podjął działania w tym celu.

(akta kontroli str. 1683-1688)

Dyrektor Departamentu Prawnego w zakresie podjętych działań w celu wyegzekwowania upoważnień od pracowników PGW WP rozwiązujących stosunek pracy wyjaśnił: „W przypadku pracowników KZGW Departament Prawny otrzymuje informację o odejściu pracownika z PGW WP na podstawie karty obiegowej. W przypadku RZGW KR [Departament Prawny – przypis kontrolera] nie otrzymuje informacji o odejściu pracownika, ponieważ karta obiegowa nie trafia do KR, w związku z powyższym KR nie otrzymuje informacji o odejściu pracownika RZGW posiadającego upoważnienie. Obecnie pracujemy nad zarządzeniem Prezesa PGW WP nad obiegiem pełnomocnictw i upoważnień. Rozwiązania mają usprawnić przepływ informacji w zakresie odejścia pracownika posiadającego upoważnienie.”

(akta kontroli str. 1680-1681)

Zastępca prezesa PGW WP ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych, wyjaśnił m.in., że: „[...] wskazania wymaga fakt, że pracownicy PGW WP, w związku z zakończeniem stosunku pracy, zobowiązani są do rozliczenia się z powierzonego mienia oraz udzielonych pełnomocnictw/upoważnień z zakładem pracy na podstawie karty obiegowej wystawionej przez komórkę organizacyjną właściwą do spraw kadr. Z uwagi na bardzo złożoną strukturę organizacyjną PGW WP, pracownicy terenowych jednostek organizacyjnych rozliczają się z powierzonego mienia oraz pełnomocnictw/upoważnień na podstawie karty obiegowej przekazywanej do Zespołu Personalnego i Szkoleń we właściwym Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej. Jak wynika z treści przedmiotowej karty obiegowej, pracownicy poszczególnych komórek organizacyjnych danej jednostki terenowej potwierdzają fakt dokonania rozliczenia poprzez złożenie podpisu na karcie obiegowej, która pozostaje w posiadaniu Zespołów Personalnych i Szkoleń właściwych Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej. [...] Karty obiegowe tych osób znajdują się w posiadaniu Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Białymstoku, Bydgoszczy, Krakowie, Rzeszowie oraz Szczecinie.”

(akta kontroli str. 1371, 1372)

Były prezes PGW WP w zakresie zapewnienia skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej, które zapewniłyby przekazywanie przez pracowników rozwiązujących stosunek pracy z PGW WP, upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego do Departamentu Prawnego zeznał: „Moim zdaniem nie było takiej potrzeby. Zgodnie z prawem pracodawcą pracowników RZGW jest Dyrektor RZGW i on powinien wyegzekwować na podstawie karty obiegowej oddanie upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu.”

(akta kontroli str. 1866)

Brak zapewnienia przez prezesa PGW skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie przepływu informacji pomiędzy Departamentem Prawnym a RZGW spowodował brak wyegzekwowania od pracowników rozwiązujących stosunek pracy z PGW WP upoważnień prezesa PGW WP do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Powyższe postępowanie należy uznać za nierzetelne.

13. Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad jednostkami PGW WP, w przypadku pracowników 2 RZGW oraz KZGW nie zapewnił, do czasu kontroli NIK, posiadania przez pracowników tych jednostek bloczków mandatowych, czego skutkiem był brak możliwości nakładania przez pracowników tych jednostek grzywien w drodze mandatu karnego, a tym samym niewykorzystanie uprawnienia wynikającego z art. 336 ust. 1 pkt 9 ustawy – Prawo wodne.

Pracownicy PGW WP wykonujący kontrolę gospodarowania wodami byli uprawnieni, zgodnie z art. 336 ust. 1 pkt 9 ustawy – Prawo wodne, do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w art. 476 ust. 1 i 2, art. 477 pkt 4-8 oraz art. 478 pkt 2, 6 i 12-16 ustawy – Prawo wodne.

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in.: „[...] KZGW nie występował o wydanie bloczków mandatowych. [...]”

Kierownik Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami w RZGW w Szczecinie wyjaśnił: „Zgodnie z informacją uzyskaną od IAS [Izba Administracji Skarbowej – przypis kontrolera] w Szczecinie, RZGW w Szczecinie nie pobierał „bloczków mandatowych””.

Dyrektor RZGW w Krakowie wyjaśnił m.in.: „[...] zapotrzebowane przez tutejszą jednostkę bloczki mandatowe nie zostały odebrane [...]”.

(akta kontroli str. 1523-1530, 1576)

Dyrektor DUW wyjaśnił: „Informacja o wystąpieniu o bloczki mandatowe nie przechodzi przez KZGW, każda jednostka organizacyjna PGW WP (RZGW) posiada własną skrzynkę PUE do kontaktu z Izłą Skarbową, przez którą zamawia bloczki. W przypadku bloczków mandatowych tego rodzaju rozwiązanie wynika z faktu, że są to druki ścisłego zarachowania w związku z powyższym pozyskiwanie ich dla wszystkich jednostek organizacyjnych PGW WP przez KZGW rodziłoby dodatkowe koszty związane z bezpieczną dystrybucją bloczków ich przechowywaniem oraz zwrotem. Dlatego takie rozwiązanie zostało przyjęte w organizacji.” oraz w przypadku KZGW „Od maja 2022 r odkąd tu pracuje, nie podpisywałam wniosku o takie bloczki.”.

(akta kontroli str. 1432-1439)

Były dyrektor Departamentu DUW zeznał m.in., że: „Z KZGW PGW WP były przekazywane wytyczne do RZGW o konieczności zamawiania bloczków mandatowych. [...]”.

(akta kontroli str. 1722-1728)

Zastępca prezesa PGW WP ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych wyjaśnił: „Z uwagi na fakt ograniczenia działań w obszarze kontroli gospodarowania wodami do koordynacji i wsparcia jednostek, KZGW nie występowało o ww. uprawnienia. Natomiast odnośnie pozostałych jednostek, na poziomie KZGW nie ma możliwości wglądu do systemów prowadzonych przez Izłą Skarbową w celu sprawdzenia czy i kiedy RZGW dokonało tego typu czynności. Przyjęto, że mając takie uprawnienie RZGW będą z niego korzystały.”.

(akta kontroli str. 1656)

Były prezes PGW WP zeznał: „Nie miałem takiej wiedzy, że trzy jednostki (RZGW w Szczecinie, RZGW w Krakowie oraz KZGW) nie zapotrzebowały/ odebrały bloczków mandatowych.”.

(akta kontroli str. 1866)

Brak sprawowania przez prezesa PGW WP nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi PGW WP w zakresie wykorzystania uprawnień do nakładania przez pracowników PGW WP grzywien w drodze mandatu karnego należy uznać za postępowanie nierzetelne.

14. Wydział ds. Koordynacji Skarg i Wniosków w KZGW przekazał do RZGW w Gdańsku skargę na działania Burmistrza Morąga 11 dni po upływie terminu wskazanego w § 5 ust. 1 załącznika do zarządzenia nr 35/2019 Prezesa PGW WP z dnia 1 sierpnia 2019 r w sprawie wprowadzenia procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg powszechnych, wniosków i petycji w PGW WP. Zgodnie z ww. regulacją pracownicy Wydziału ds. Koordynacji Skarg i Wniosków w Departamencie Kontroli i Audytu Wewnętrznego, po zarejestrowaniu w rejestrze skarg, wniosków i petycji przekazują pismo niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie do 7 dni, do rozpatrzenia właściwej komórce bądź jednostce organizacyjnej PGW WP.

Skarga - wniosek o przeprowadzenie kontroli Burmistrza Morąga, która wpłynęła do KZGW 18 lipca 2019 r., została wpisana do rejestru skarg i wniosków prowadzonego w KZGW i przekazana do RZGW w Gdańsku – z jednoczesnym powiadomieniem skarżącego – 5 sierpnia 2019 r., tj. 11 dni po upływie terminu wskazanego w § 5 ust. 1 ww. aktu wewnętrznego.

Kierownik Wydziału Koordynacji Skarg i Wniosków wyjaśnił: „Takie sytuacje mogły mieć miejsce w 2019 roku, wówczas dopiero od września wydział został wzmocniony kadrowo. Praktycznie była to jedna osoba w 2019 r. W tym roku został wydzielony Wydział ds. Koordynacji Skarg i Wniosków.”

P.o. prezesa PGW WP wyjaśnił, że „niedochowanie terminu przekazania wniosku było spowodowane spiętrzeniem spraw o charakterze skomplikowanym oraz niewystarczającą obsadą kadrową. W okresie od września do października 2019 r. podjęto czynności związane z uzupełnieniem stanu kadrowego, wzmacniając obsadę kadrową Wydziału ds. Koordynacji Skarg i Wniosków o dwie osoby.”

(akta kontroli str. 439-445, 496-498)

15. W zarządzeniu nr 34/2022 z dnia 7 czerwca 2022 r. w sprawie zmiany Procedury gospodarowania mieniem Skarbu Państwa będącym we władaniu PGW WP RZGW, prezes PGW WP wskazał, że wnioskodawca do wniosku o zawarciu umowy na użytkowanie gruntów pod wodami powinien obligatoryjnie przedłożyć w każdym przypadku m.in:

- a) oryginał aktualny (nie starszy niż 6 miesięcy do dnia złożenia wniosku) wypisu z rejestru gruntów na działkę Skarbu Państwa przewidzianą do oddania w użytkowanie, pomimo że PGW WP prowadzi bazę „GRUNTY”, która powinna zawierać informację czy w stosunku do danej nieruchomości PGW WP wykonuje uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa;
- b) prawomocną zgodę wodnoprawną, decyzję legalizacyjną lub zaświadczenie skutecznego dokonania zgłoszenia, jeżeli rodzaj prowadzonej na gruncie działalności tego wymaga, pomimo że po 1 stycznia 2018 r. to PGW WP wydawało zgody wodnoprawne i posiadało te dokumenty;
- c) aktualny wypis z właściwego rejestru podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, KRS (nie starszy niż 3 miesiące przed złożeniem wniosku), pomimo że są to informacje dostępne w rejestrach publicznych, do których możliwość dostępu posiadało także PGW WP.

O ile nie można wykluczyć, iż w procesie oddawania w użytkowanie gruntów pokrytych wodami stanowiących własność Skarbu Państwa w związku z użytkowaniem pomostu zaistnieje konieczność pozyskania niezbędnych informacji w postaci dokumentów otrzymanych od posiadacza pomostu, to nie powinno być normą żądania od niego przez PGW WP każdorazowego przedłożenia dokumentów, które są w posiadaniu PGW WP, a także informacji, do których dostęp każdego podmiotu, w tym PGW WP, jest powszechny. Tym samym nie można zgodzić się z argumentacją zastępcy prezesa PGW WP, że regulacje w zakresie zawierania umów są tożsame do tych z 2010 r., ponieważ po wejściu w życie ustawy – Prawo wodne, od 1 stycznia 2018 r., jedynie PGW WP wydaje zgody wodnoprawne (w zakresie budowy pomostów) i sprawuje prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa. Tę zmianę należało zatem uwzględnić w regulacjach wewnętrznych PGW WP, aby nie żądać od posiadacza pomostu informacji, które już są w posiadaniu tego podmiotu. Mając powyższe na uwadze należy uznać takie postępowanie za niecelowe i nierzetelne.

16. Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań PGW WP nie zapewnił:

- a) Ustalenia w RZGW w Gdańsku, w latach 2019-2021, należności z tytułu 17 umów⁴³ na użytkowanie gruntów pod wodami (jeziorami) w związku z istniejącymi

⁴³ Stan na 10 października 2022 r.; umowy: 760/U/2020; 761/U/2020; 803/U/2020; 817/U/2020; 855/U/2020; 863/U/2020; 871/U/2020; 905/U/2020; 915/U/2020; 922/U/2020; 932/U/2020; 940/U/2020; 936/U/2020; 920/U/2020; 948/U/2020; 941/U/2020; 420/U/2021.

pomostami na łączną kwotę 3,4 tys. zł – poprzez wystawienie przez ww. RZGW wymaganych faktur.

(akta kontroli str. 1523-1530C)

Dyrektor DUW w zakresie braku wystawienia faktur wyjaśnił m.in.: „[...] biorąc pod uwagę fakt przejścia obowiązków związanych z zawieraniem i aneksowaniem umów na użytkowanie gruntów po poprzednikach prawnych, oraz koniecznością dokładnej weryfikacji tychże umów (już zawartych) mogły nastąpić jakieś opóźnienia. Do roku 2022 trwała analiza spraw związanych z umowami na użytkowanie oraz najczęściej występujących problemów wynikających z sukcesji prawnej PGW WP. Na podstawie wyników analiz w dniu 26 stycznia 2022 r. (pismo znak: KUM.233.1.2022) zostały wydane wytyczne w powyższym zakresie.”

(akta kontroli str. 1432-1439)

Były dyrektor DUW wyjaśnił, że: „RZGW było odpowiedzialne za realizację tego zadania. KZGW przekazywało wytyczne do RZGW w zakresie zgodności faktur z umowami w ramach kontroli zarządczej.”

(akta kontroli str. 1722-1728)

Dyrektor Departamentu Finansowo-Księgowego wyjaśnił: „Faktury powinny być wystawione. Departament Finansowo-Księgowy KZGW nie ma możliwości monitorowania czy wszystkie faktury są wystawiane w danym roku. Sprawa zostanie wyjaśniona na poziomie RZGW, ponieważ doszło do naruszenia wewnętrznych procedur.”

(akta kontroli str. 1701)

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in.: „[...] stwierdzone nieprawidłowości mają aspekt wielowątkowy, składają się na nie zarówno kwestie kadrowe (fluktuacja kadr i zmiany kadrowe w Wydziale Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa i Współpracy z Użytkownikami Wód), zmiany kompetencyjne polegające na przeniesieniu między komórkami zadań związanych z wystawianiem faktur, a także niewywiązywanie się użytkowników z ich obowiązków umownych. Powyższe opóźniło możliwość podjęcia stosownych działań zaradczych.”

(akta kontroli str. 1653)

Zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁴ jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Tym samym brak takich działań w omawianym przypadku należy uznać za postępowanie niezgodne z prawem, a brak skutecznego nadzoru prezesa PGW WP w tym obszarze – za postępowanie nierzetelne.

- b) Prawidłowej formy dochodzenia należności przez RZGW w Lublinie z tytułu użytkowania w 2 przypadkach gruntów pokrytych wodami, co skutkowało wystawianiem faktur za użytkowanie gruntów pokrytych wodami pomimo braku podstawy do ich wystawienia.

Marszałek Województwa Lubelskiego zawarł 14 czerwca 2017 r. umowę nr 235/OL/2017 oraz 3 grudnia 2016 r. umowę nr 730/OL/2016 z osobami fizycznymi, w których wskazano w § 6 zwolnienie z opłaty rocznej wynikające z art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne⁴⁵. Umowy zostały

⁴⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.

⁴⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1121 ze zm.

zawarte na czas nieokreślony, a wszelkie zmiany ww. umów wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności.

(akta kontroli str. 143-146, 154-157)

Ograniczenie katalogu podmiotów zwolnionych z opłaty za użytkowanie gruntów pokrytych wodami, a tym samym wprowadzenie podstawy prawnej do ponoszenia opłat przez osoby fizyczne będące stronami ww. umów, nastąpiło w związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2018 r. art. 261 ust. 6 ustawy – Prawo wodne.

RZGW w Lublinie przekazało kontrahentom pismem z 20 września 2018 r. (235/OL/2017) oraz 25 września 2018 r. (730/OL/2016) informację o zmianie ww. umów w związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2018 r. ustawy Prawo wodne, wskazując wysokość opłat oraz numer rachunku bankowego, na który ma być wnoszona opłata. Odpowiednio 23 grudnia 2019 r. oraz 13 września 2019 r. przekazano stronom ww. umów aneksy oraz faktury. Oprócz zmiany stawki opłat, aneks zawierał m.in.: wskazanie terminu obowiązywania umowy, wskazał brak prawa do zwrotu nakładów poniesionych na zagospodarowanie nieruchomości oraz możliwość rozwiązania umowy w przypadku braku wnoszenia opłaty lub w drodze porozumienia stron.

(akta kontroli str. 150-153, 161-164)

W latach 2019-2022 RZGW w Lublinie wystawiło faktury z tytułu umów nr 235/OL/2017 oraz nr 730/OL/2016 na łączną kwotę 2,1 tys. zł., które zostały opłacone.

(akta kontroli str. 1539, 1540, 1542)

Dyrektor RZGW w Lublinie w sprawie braku aneksowania ww. umów wyjaśnił: „Przyczyną nie aneksowania końcowego umów numer 235/OL/2017 oraz 730/OL/2016 przed dniem 30 czerwca 2022 roku jest stanowisko negocjacyjne stron niniejszych umów. Opiera się ono na argumentacji, że przedmiotowe umowy nie wymagają aneksowania, a zmiany wynikające ze zmian ustawowych można wyinterpretować z ich obecnego brzmienia. Związane jest to z dążeniem stron do zachowania w przedmiotowych umowach dotychczasowych zapisów dotyczących w szczególności czasu trwania umów oraz możliwości ich wypowiedzenia. Strony jednocześnie podkreślają, że nie są sporne w obecnym brzmieniu umów ich istotne zapisy dotyczące: podmiotu reprezentującego Skarb Państwa, miejsca spełnienia świadczenia oraz odpłatności. W związku z tym strony zaakceptowały rozliczenie przedstawione w pismach z 2018 roku i dokonywały płatności. Podkreślę w tym miejscu, że podstawowe zasady wykładni (czyli interpretacji) zapisów umownych zostały określone w art. 65 ust. 2 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na dosłownym brzmieniu zapisu. [...] Dodatkowo informuję, że przeprowadzone w ostatnich dniach rozmowy z stronami umów numer 235/OL/2017 oraz 730/OL/2016 wskazują na sfinalizowanie w najbliższym czasie ich aneksowania.”

Zastępca dyrektora RZGW w Lublinie ds. Organizacyjno-Ekonomicznych w sprawie wystawiania faktur i ewidencjonowania płatności w systemie księgowym, mimo braku aneksowania ww. umów wyjaśnił m.in.: „Wyjaśniam, że płatności za umowy: 235/OL/2017 oraz 730/OL/2016 były przyjmowane i ewidencjonowane w systemie finansowo-księgowym na podstawie zestawień przekazywanych przez Wydział Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa. Zestawienia przedkładane przez wydział merytorycznie odpowiedzialny odzwierciedlały stan poszczególnych zobowiązań umownych związanych z gospodarowaniem mieniem. Do zestawień dołączano do wglądu umowy,

a w przypadku umów 235/OL/2017 oraz 730/OL/2016, także kopie pism z 2018 roku, w których informowano o ustawowej likwidacji zwolnienia z opłaty i przedstawiano opłaty aktualnie obowiązujące. Podobna sytuacja występowała w przypadku około 1000 umów wymagających aneksowania w związku z ich przejściem na mocy ustawy Prawo wodne z 2017 r. od poprzedników prawnych. [...]”.

(akta kontroli str. 105, 106)

Były prezes PGW WP w sprawie działań podjętych w celu uniknięcia takich przypadków zeznał: „Nie potrafię odpowiedzieć na to pytanie. Nie docierały do mnie sygnały w tym zakresie, że takie sytuacje mają miejsce. Być może były rozstrzygane w Pionie Usług Wodnych i do mnie informacja taka nie dotarła.”

(akta kontroli str. 1004-1011)

P.o. prezesa PGW WP w zakresie umów 235/OL/2017 oraz 730/OL/2016 wyjaśnił: „Umowy wymienione w zestawieniu sporządzonym przez RZGW w Lublinie PGW WP są opłacane w związku z akceptacją przez strony pism z 2018 r., w których informowano o ustawowej likwidacji zwolnienia z opłaty w tych przypadkach i zarazem przedstawiały opłaty aktualnie obowiązujące.

Strony nie odesłały jednak jeszcze podpisanego aneksu zmieniającego umowy w związku z wejściem w życie ustawy Prawo wodne z 2017 r.”

(akta kontroli str. 15A-15C, 48)

Prezes PGW WP w sprawie podjętych działań w celu uniknięcia wystawiania faktur do nieaneksowanych umów, w tym nadzoru nad RZGW w Lublinie wyjaśnił: „Polecenie aneksowania umów przekazano pismem Zastępcy Prezesa PGW WP w dniu 26 stycznia KUM.233.1.2022 r. – kopię pisma przekazano w toku niniejszej kontroli.”

(akta kontroli str. 1047A)

Od 1 stycznia 2018 r. obowiązkiem RZGW w Lublinie było dochodzenie należności z tytułu użytkowania w 2 opisanych wyżej przypadkach gruntów pokrytych wodami. Jednakże forma dochodzenia tych należności powinna wynikać z faktycznych uwarunkowań prawnych przedmiotowych spraw. W przypadku braku akceptacji przez strony przedłożonych przez RZGW w Lublinie aneksów do umów, RZGW powinno poinformować strony o skutkach niepodpisania aneksów, tj. o wypowiedzeniu dotychczasowej umowy i dochodzeniu należności z tytułu bezumownego korzystania z gruntów pokrytych wodami. Dopuszczenie do wystawiania, w tych przypadkach, faktur w celu dochodzenia należności należy uznać za postępowanie nierzetelne.

17. Prezes PGW WP w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań PGW WP nie zapewnił prawidłowego obiegu dokumentów w jednostkach organizacyjnych PGW WP w odniesieniu do 2 decyzji legalizujących pomosty⁴⁶ na obszarze działania RZGW w Gdańsku, które nie zostały zaewidencjonowane w systemie finansowo-księgowym PGW WP, co skutkowało brakiem dochodzenia należności z tego tytułu. Postępowanie to było niezgodne z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zobowiązującym jednostki sektora finansów publicznych do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

⁴⁶ Stan na 17 października 2022 r.

ZZ w Toruniu wydał w 2020 r. 2 decyzje legalizujące pomosty⁴⁷ na łączną kwotę 152,9 tys. zł. Ww. nieprawomocne decyzje zostały przekazane za pomocą systemu ePUAP do RZGW w Gdańsku.

Dopiero 4 i 13 października 2022 r. dyrektor ZZ w Toruniu zwrócił się do dłużników o uregulowanie należności.

(akta kontroli str. 1549-1555, 1746, 1751, 1752)

Zastępca dyrektora ZZ w Toruniu w zakresie braku podjęcia działań dotyczących przekazania dokumentów do Wydziału Windykacji i Egzekucji Należności wyjaśnił, że: „Przyczyną nie podjęcia przez tutejszy Zarząd działań celem windykacji należnych wpłat od podmiotów w związku z wydanymi decyzjami legalizacyjnymi był brak przekazywania informacji z Wydziału Finansowo-Księgowego Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku PGW Wody Polskie o nie zrealizowaniu obowiązku w przedmiotowym zakresie wynikającego z wydanej decyzji legalizacyjnej. [...]”. W zakresie braku zaewidencjonowania ww. decyzji w systemie finansowo-księgowym PGW WP wyjaśnił: „Decyzje legalizacyjne do sierpnia 2022 r. były wprowadzone do systemu księgowego PGW Wody Polskie przez RGZW w Gdańsku. Zarząd Zlewni w Toruniu przejął księgowanie należności publiczno-prawnych od miesiąca września 2022 r.”.

(akta kontroli str. 1704, 1705, 1708-1711)

P.o. zastępca dyrektora RZGW w Gdańsku ds. Organizacyjno-Ekonomicznych w zakresie braku zaewidencjonowania w systemie finansowo-księgowym PGW WP wyjaśnił, że 4 ww. decyzje: „[...] W przypadku decyzji z dnia 29 maja 2020 r. znak: GD.ZUZ.5.421.382.2019.MK, owszem została przesłana przez ZZ Toruń poprzez ePUAP w dniu 10.06.2022 r. do wiadomości jako stronie postępowania, jednak na decyzji brak było pieczętki oraz informacji kiedy i czy decyzja stała się ostateczna. Zarząd Zlewni w Toruniu winien raz jeszcze przesłać skan prawomocnej decyzji z określeniem daty, od której stała się prawomocna do RZGW w Gdańsku z uwagi na to, że Wydział Finansowo-Księgowy RZGW w Gdańsku nie posiadał informacji o uprawomocnieniu. Wobec decyzji z dnia 19 sierpnia 2020 r. znak: GD.ZUZ.5.421.564.2019.NR sytuacja jest tożsama jak w przypadku decyzji znak: GD.ZUZ.5.421.382.2019.MK. Skan decyzji został przesłany przez Zarząd Zlewni Toruń poprzez ePUAP w dniu 25.08.2022 r., czyli w czasie, kiedy decyzja nie była jeszcze ostateczna. W związku z powyższym, Wydział Finansowo-Księgowy RZGW w Gdańsku nie miał wiedzy, czy i kiedy wyżej wskazana decyzja stała się ostateczna.”.

(akta kontroli str. 1743)

Z-ca prezesa PGW WP ds. Ekonomicznych i Organizacyjnych wyjaśnił m.in., że: „Wskazać należy, że wykryte nieprawidłowości dotyczą tylko jednego Zarządu Zlewni [...] i było to wynikiem niedopatrzenia. W tym przypadku doszło do nieprzekazania przez Zarząd Zlewni do RZGW decyzji celem ich zaewidencjonowania w systemie finansowo-księgowym PGW Wody Polskie. Funkcjonujące mechanizmy kontroli zarządczej w tym obszarze nie mogły zadziałać prawidłowo, ponieważ służby księgowe RZGW nie mogły przekazać dokumentacji w wyznaczonym terminie do Wydziału Windykacji i Egzekucji Należności, który to Wydział tym samym nie mógł zidentyfikować tych należności w ramach prowadzonego przez niego monitoringu. [...]”.

(akta kontroli str. 1657)

Były prezes PGW WP w zakresie zapewnienia skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej w ww. zakresie zeznał: „Nie potrafię odpowiedzieć na to pytanie. Były

⁴⁷ GD.ZUZ.5.421.382.2019.MK z 29 maja 2020 r. oraz GD.ZUZ.5.421.564.2019.NR z 19 sierpnia 2020 r.

podejmowane działania jednakże dyrektor RZGW nie wyegzekwował wykonania swojego polecenia.”.

(akta kontroli str. 1867)

Opisane wyżej postępowanie należy uznać za niegospodarne oraz niezgodne z prawem.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Zinventaryzowanie wszystkich jezior w Polsce, sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące stanowiących własność Skarbu Państwa, w stosunku do których PGW WP wykonuje prawa właścicielskie.
2. Zinventaryzowanie wszystkich istniejących pomostów na jeziorach sklasyfikowanych jako wody powierzchniowe płynące, a w przypadku ich bezumownego użytkowania zapewnienie ustalania należnych opłat z tego tytułu.
3. Zapewnienie adekwatnych i skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej – po dokonaniu ponownej identyfikacji ryzyk odnoszących się do zadań skontrolowanych przez NIK – w celu:
 - ujmowania kontroli przewidzianych do realizacji przez KZGW w przesyłanych do Ministra, w celu zatwierdzenia, projektach planów kontroli gospodarowania wodami oraz zapewnienia wykonania kontroli ujętych w zatwierdzonych planach;
 - dokumentowania przebiegu opiniowania w KZGW projektów planów kontroli gospodarowania wodami przygotowanych przez RZGW i przedkładanych do akceptacji prezesowi PGW WP;
 - każdorazowego egzekwowania przez prezesa PGW WP poleceń wydanych pracownikom, dotyczący kontroli jednostek organizacyjnych PGW WP;
 - zapewnienia kierowania do Ministra przez jednostki organizacyjne PGW WP kompletnych wniosków o ustalenie charakteru wód jezior;
 - rzetelnego sporządzania sprawozdań z działalności PGW WP;
 - zapewnienia zwrotu do Departamentu Prawnego KZGW upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego od pracowników RZGW, którzy zakończyli stosunek pracy w PGW WP;
 - zapewnienia posiadania przez wszystkich uprawnionych pracowników jednostek organizacyjnych PGW WP bloczków mandatowych niezbędnych dla korzystania z uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego;
 - terminowego przekazywania skarg do rozpatrzenia właściwej komórce lub jednostce organizacyjnej PGW WP przez Wydział ds. Koordynacji Skarg i Wniosków w KZGW ;
 - wyeliminowania żądania od posiadaczy pomostów przedłożenia dokumentów, które są w posiadaniu PGW WP, a także informacji powszechnie dostępnych dla każdego podmiotu, w tym PGW WP;
 - zapewnienia prawidłowej formy dochodzenia należności z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami;
 - zapewnienia prawidłowego obiegu dokumentów w jednostkach organizacyjnych PGW WP w odniesieniu do decyzji legalizujących pomosty

i każdorazowego ewidencjonowania ich w systemie finansowo-księgowym PGW WP.

4. Zapewnienie ustalenia należności z tytułu 17 umów na użytkowanie gruntów pod wodami (jeziorami) w związku z istniejącymi pomostami na obszarze działania RZGW w Gdańsku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 listopada 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
p.o. Dyrektor
Tomasz Gawel

Kontrolerzy
Izabella Krawczyk
główny specjalista kp.

Andrzej Szymczyk
specjalista kp.

Zmiany w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:
p.o. Dyrektor Departamentu Środowiska
Tomasz Gawel